

GAUSDAL KOMMUNE
-offensiv og spennende!

Årsmelding 2017

Rådmannens forslag

INNHALDSFORTEGNELSE

INNLEDNING	3
INTERNKONTROLL.....	5
ETIKK.....	6
LIKESTILLING, DISKRIMINERING OG TILGJENGELIGHET	7
Likestilling.	7
Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.	7
MEDARBEIDERNE.....	7
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET.....	7
NÆRVÆR.....	8
SENIORTILTAK	8
OVERTID.....	9
ÅRSVERK OG ANSATTE	9
PLANOMRÅDENE.....	11
01 ADMINISTRATIVE FELLESTJENESTER	11
02 NÆRING OG MILJØ	16
03 SKOLE	19
04 BARNEHAGE	24
05 KULTUR OG FRITID	28
06 TEKNISK DRIFT	32
07 BYGG/EIENDOM/AREAL.....	35
08 INTERKOMMUNALT SAMARBEID	39
09 BARN OG FAMILIE	42
10 SOSIALE TJENESTER OG SYSSELSETTING	44
11 HELSE.....	48
12 OMSORG	53
13 GENERELLE UTGIFTER OG INNTEKTER	58

INNLEDNING

Kommunen er en politisk styrt virksomhet med en kompleks oppgaveportefølje. Kommunen skal gi innbyggerne velferdstjenester, være en myndighetsutøver, være en planleggings- og utviklingsaktør i samfunnsbyggingen og ivareta og utvikle lokaldemokratiet. Kommunen er også den største arbeidsgiveren.

Antall saker som ble behandlet i noen av de politiske organene i 2017:

- Planutvalget: 87 saker
- Formannskapet: 78 saker
- Kommunestyret: 83 saker

2017 – større saker fra kommunestyret.

- Eiermelding
- 3:1 Digitaliseringsstrategi 2017-2020
- Eierskapsstrategi for Randsfjordmuseene AS
- Forskrift for grunnskolen i Gausdal, - om skoleplass og skolebytte
- Trafikksikkerhetsplan 2017-2020
- Rabattsystemet for bompengeprojekt
- Eiendomsskattevedtekter for sakkyndig nemnd og sakkyndig ankenemnd
- Tilbakekjøp av tomt i Heggen boligfelt
- Heggen boligfelt: Prosjektering av tiltak knyttet til overvannshåndtering
- IKOMM – nye eiere inn på eiersiden
- Høringsuttalelse til handlingsprogram 2018-2021 for fylkesveiene
- Høringsuttalelse til framtidig sykehusstruktur for Sykehuset Innlandet HF
- Forskrift om tildeling av langtids plass i sykehjem
- Utomhusplan for nye Fjerdum skole
- Revisjonsrapporten «Internkontroll i byggesaksbehandlingen»
- Revidert forskrift for kommunal renovasjon
- Detaljregulering av tomter i Skei sør
- Detaljregulering og utbyggingsavtale for Gjefselykkja
- Revidering av reglement for finans- og gjeldsforvaltning
- Salg av bygningene på Fjerdum seter på Skei
- Skåppå kunnskapspark og partnerskapsavtale vedrørende inkubator-ordningen
- Statusrapport om den interkommunale frisklivssentralen
- Kvalitetsmelding for grunnskolen 2016/2017
- Nye 110 regioner – samlokalisering av nødmeldetjenesten
- Regional plan for Gudbrandsdalslågen - høringsuttalelse
- Strategiplan Gausdal frivilligsentral
- Revidert vertskommuneavtaleverk for helseregion Sør-Gudbrandsdal
- Fornyning av partnerskapsavtale med Skeikampen Pluss
- Fornyelse av partnerskapsavtale med Gausdal næringsforum
- Borgerlig vigsel som kommunal oppgave – samarbeid med Lillehammer kommune

- Regnskap, årsberetning og årsmelding for 2016
- Tertialrapport 1 og 2 for 2017
- Strategiplan 2018-2021 med økonomiplan og årsbudsjett

Kommunens økonomiske situasjon.

Kommunen fikk et regnskapsmessig mindreforbruk i forhold til vedtatt budsjett på 14,1 mill. kr. Kommunens netto driftsresultat ble positivt med 0,6 mill. kr. I kommunens budsjett for 2018 og strategiplanen for 2018-2021 er det lagt inn bruk av disposisjonsfond for å saldere driftsbudsjettet. Det forutsettes at det i løpet av de første år i strategiplanen må gjøres vesentlige grep for å få kommunens økonomi i balanse.

Tjenestene i 2017.

Mer om resultatene for tjenestene finner en i kapitlene om de ulike planområdene. Vi arbeider med forenkling og forbedring, med utgangspunkt i hva som er godt nok.

Skal vi lykkes med å oppnå mål innen tjenesteutvikling og samfunnsutvikling må vi være en løsningsorientert kommune; en kommune som spiller på lag med næringslivet og innbyggerne. Det er vi på mange områder i dag, og viser her til det omfattende arbeidet med brukerråd og dialogmøter med innbyggere og næringsaktører. I tillegg er det omfattende involvering i planprosesser, - både innen fysisk planlegging og for tjenestene. Arbeidet med temaplan for barn og unge er et eksempel på det siste. Men, - vi kan bli enda bedre. Og i strategiplanen for 2018-2021 er det lagt inn nye ambisjoner for det.

De ansatte.

Det legges hver dag ned mye arbeid fra kompetente og engasjerte medarbeidere. Samtidig er det mye å jobbe med også i organisasjonen: Fortsatt har vi for mange som jobber deltid, og vi har en ambisjon om å oppnå en høyere nærværsprosent. I arbeidsgiverstrategien og for tjenesteutviklingen har vi forankret en retning i det videre arbeidet: styrkebasert tilnærming. Det betyr at vi skal ha styrkefokus, være opptatt av medvirkning, opptre anerkjennende, og skape gode relasjoner til innbyggere vi møter i tjenesteproduksjonen. Som ansatte skal vi ha en styrkebasert og anerkjennende kommunikasjon overfor hverandre. Den nye medarbeiderundersøkelsen vi innførte i 2017 – 10 faktor – skal bidra her.

Befolkningsutvikling.

Innbyggertallet har i Gausdal har holdt seg svært stabilt de senere år, men i 2017 ble innbyggertallet redusert med 56 personer. Det er en forholdsvis stor endring sammenholdt med endringen de senere år. Det var i 2017 et fødselsunderskudd på 30 personer mot 9 året før. Antall fødte ble redusert fra 50 til 45 i samme periode og er dermed nokså stabilt. Samtidig var nettoinnflyttingen negativ med -26 i 2017 mot -15 i 2016.

BEFOLKNINGSUTVIKLING	2017	2016	2015	2014	2013
Antall innbyggere	6 148	6 204	6 227	6 210	6 237

INTERNKONTROLL

Etter **kommuneloven** skal det i årsberetningen redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.

Vi definerer internkontroll som systematiske tiltak som sikrer at virksomhetens aktiviteter

1. planlegges
2. organiseres
3. utføres
4. vedlikeholdes

i samsvar med krav i lov eller forskrift.

Vi arbeider etter mottoet **godt nok**, i og med at det må være en balanse mellom brukerfokus/ tjenesteyting og systemfokus/dokumentasjon. Vi arbeider for å skape en kultur for fornying, forenkling og forbedring, der vi søker å jobbe med det viktigste først. Lederansvaret handler om tilrettelegging, gjennomføring og oppfølging.

Internkontrollen har tre fokusområder:

- Tjenesteytingen / kjerneoppgavene og støtteprosessene = brukerne
- Personalet, HMS (helse, miljø og sikkerhet) = medarbeiderne
- Samfunnssikkerhet og beredskap = verdiene i samfunnet

Dokumenter som må være på plass for å ha en **sektorovergripende internkontroll**:

- Delegeringsreglementet fra kommunestyret til rådmannen
- Administrative fullmakter fra rådmannen
- Økonomireglementet/-håndboken
- Finansreglementet
- Anskaffelsesreglementet
- Personalreglementer/personalhåndbok
- Etiske retningslinjer
- Lederavtaler
- HMS internkontroll
- Krise og beredskap
- Rutiner for systematisk avvikshåndtering
- Strategisk kompetansestyring
- Arkivplan
- Datasikkerhet og personopplysninger
- Oversikt over avtaler

Dokumentene er i hovedsak oppdatert. Noen er i ferd med å bli rullert, for eksempel enkelte dokument i personalhåndboka. Retningslinjer for varsling er ett eksempel, og sjekklisten for introduksjon av nyansatte er et annet.

Et stort arbeid knyttet til personvernforordningen ble startet opp i 2017. Dette vil endre mye innenfor området "Datasikkerhet og personopplysninger". EUs forordning for personvern, The General Data Protection Regulation (GDPR), blir norsk lov i 2018. Det betyr at vi får nye regler for personvern i Norge. Det nye regelverket gir virksomheter nye plikter og enkeltpersoner nye rettigheter. Arbeidet er begynt i Gausdal kommune med arbeidsgruppe som kartlegger, utvikler og koordinerer. Kompetanseheving for ledere og ansatte er kommet godt i gang. Alle kommuner må ha personvernombud. Kommunene Gausdal, Lillehammer, Ringebu og Øyer arbeider med å etablere samarbeidsavtale om denne funksjonen.

Det er ellers mange egenkontroll- og internkontrollaktiviteter i løpet av et år. I årsmeldingen blir flere omtalt, spesielt de som er knyttet til tjenestene. Her er noen av de større på systemnivå i 2017:

- Oppfølging av politiske vedtak – sak til kommunestyret 3 ganger i året
- Rapportering gjennom økonomi- og aktivitetsrapporten (tertial), der internkontroll er tema
- Revidering av reglement for finans- og gjeldsforvaltningen, vedtatt i kommunestyret i august.
- Tertialvis rapportering knyttet til reglement for finans- og gjeldsforvaltningen.
- Eiermeldingene ble vedtatt i kommunestyret i januar.
- Kvalitetsmelding grunnskole i kommunestyret i oktober.
- Rådmannens ledermøte: temamøte for ledere og avdelingsledere om barnevernet og ansattes meldeplikt.
- Rådmannens ledermøte: Bruk av sosiale medier i Gausdal kommune. Dagens retningslinjer ble vurdert på rådmannens ledermøte.
- Arbeid med gode pasientforløp. Her er vi med i et tverrfaglig nettverk mellom flere kommuner, KS og sykehus.
- Bosettings-prosjektet ble avsluttet med utarbeidelse av nye prosedyrer knyttet til mottak og oppfølging av bosatte flykninger.
- Ny prosedyre for boligtildeling i Gausdal kommune.
- Internkontrolldagen 18. oktober 2017, årlig temadag for ledere.
- Ansettelse av kontroller.

Tilsyn og forvaltningsrevisjoner.

Tilsyn fra Fylkesmannen/andre tilsynsmyndigheter og forvaltningsrevisjonsprosjekt er omtalt i tertialrapport 1 og 2. Her er det kun en oversikt:

- **Fra Mattilsynet:** Tilsyn med kjøkkenet ved Forset omsorgssenter.
- **Fra Fylkesmannen:** Tilsyn med elevenes rett til et godt psykososialt skolemiljø - Gausdal ungdomsskole.
- **Fra Arbeidstilsynet:** Tilsyn med barnevernet. Arbeidsmiljølovens krav for å forebygge arbeidsrelatert sykdom og skade. Forebygging av vold og trusler.
- **Fra Skatteetaten:** Avgrenset kontroll av kompensasjonsoppgaven for andre termin 2017.
- **Forvaltningsrevisjon:** Internkontroll i byggesak.

ETIKK

Gausdal kommune vedtok sine første etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte i 2008. Prosess for fornyelse av disse ble gjennomført i 2016. Her var kommunestyret, ledere og tillitsvalgte involvert. Nye retningslinjer ble vedtatt i kommunestyret 16. juni 2016.

Ved introduksjon av nyansatte blir etiske retningslinjer gjennomgått.

LIKESTILLING, DISKRIMINERING OG TILGJENGELIGHET

Likestilling.

Arbeidsstokken i Gausdal kommune har en 80/20 fordeling når det gjelder henholdsvis kvinner og menn, med litt variasjon fra år til år. Innen pleie og omsorg, renhold og barnehage er menn i et stort mindretall, mens menn er i stort flertall innen teknisk område. Over år fordeler undervisningspersonalet seg med 75 % kvinner og 25 % menn.

Vi har tall og statistikk på gjennomsnittslønn fordelt på kjønn og ulike stillingskategorier. Hvem som har høyest gjennomsnittslønn fordeler seg forholdsvis jevnt mellom kvinner og menn. Retningslinjer for lokal lønn ble oppdatert i 2016.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Vårt fokus i arbeidet med barn og unge er tilbud til alle, og tiltak for de få (som har behov for det). I vår satsing på folkehelse tar Gausdal kommune en offensiv rolle for å styrke faktorer som bidrar positivt til folkehelsen, og svekke forhold som kan ha negative virkninger. Vi søker å bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller. Alle skal ha mulighet til å ta vare på og fremme egen helse, trivsel og mestring.

I planarbeid og i byggeprosjekt er universell utforming sentralt, slik det skal være i henhold til lovverket.

Kommunen har et aktivt råd for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne.

MEDARBEIDERNE

MEDARBEIDERPERSPEKTIVET

	Mål 2017	Status 2017
Seniorpolitikk: Gjennomsnittsalder ved pensjonering (AFP/alderspensjon)	Lærer 64 år Andre 65 år	Lærer 62 år 4 mnd Andre 64 år 10 mnd
Nærvær	93,2	93,9
Ny medarbeiderundersøkelse tas i bruk		

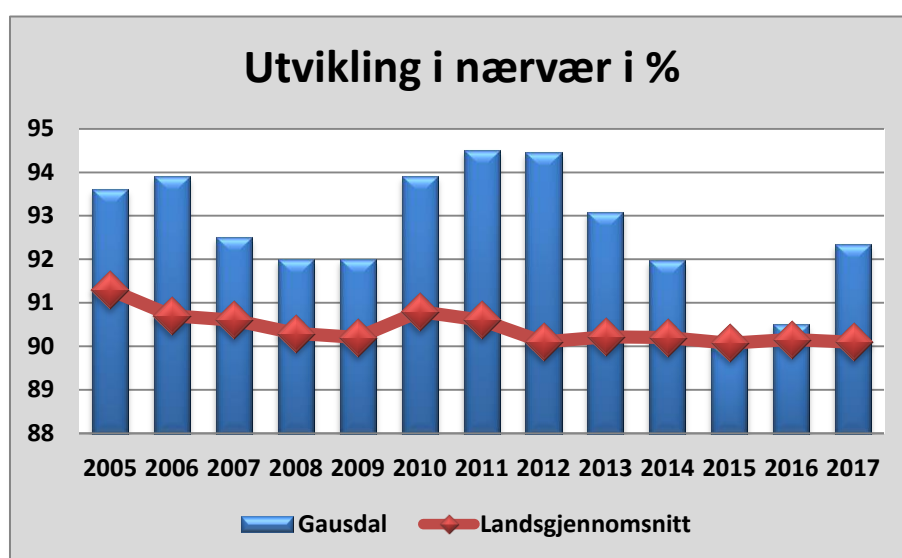
Aldersgrense ved pensjonering, enten det er AFP eller alderspensjon, er noe lavere enn det som er målet. Det er lærerne som har lavest gjennomsnittsalder ved pensjonering i 2017. Gjennomsnittsalderen ved pensjonering for øvrige ansatte er nær målet på 65 år.

Samlet nærvær er bedre enn det som var satt som mål. Det er også bedre enn fjorårets tall, som var et nærvær på 93 %.

NÆRVÆR

Tallgrunnlag er hentet fra innrapporteringen fra kommuner og fylker til KS. Tallene er for perioden 4. kvartal 2014 – 3. kvartal 2017. (Nærvær på de enkelte planområdene er for perioden 01.01.- 31.12.2017.)

Det er viktig å merke seg at KS tar utgangspunkt i et litt annet tallgrunnlag enn det som kommunen selv bruker. Blant annet tar ikke KS med seg ansatte som ikke har arbeidet hele året. De tall som kommunen bruker i sin rapportering til kommunestyret tar med seg samtlige av kommunens ansatte, både fast ansatte, vikarer og engasjementstillinger. Det vil derfor være noe avvik mellom de nærværstall som kommunen bruker og det som inngår i KS sin statistikk. Til tross for denne forskjellen, viser tallene for 2017 at den negative utviklingen som har vært de senere år har snudd.

Den negative utviklingen i nærværet siden 2011/2012 har snudd i 2017. Det er svært gledelig. Nærværet i Gausdal er for 2017 bedre enn landsnittet.

Nærværet og sykefraværet følges tett opp sammen med de ansatte.

SENIORTILTAK

Bruk av seniortiltak	2017			2016			2015			2014			2013			2012		
	Øvrige	Sykepl	Lærere	Øvrige	Sykepl	Lærere	Øvrige	Sykepl	Lærere	Øvrige	Sykepl	Lærere	Øvrige	Sykepl	Lærere	Øvrige	Sykepl	Lærere
Redusert arbeidsplikt 20% **	-	-	-	14	1	3	19	1	6	21	1	6	28	0	4	23	0	1
Bonusavlønning **	-	-	-	4	1	6	0	0	2	0	0	5	0	0	4	0	0	
AFP 62-64	10	0	2	7	0	3	13	0	2	11	0	1*	10	0	3	11	0	1
Sum antall ansatte med seniortiltak i løpet av året	10	0	2	25	1	7	38	1	8	34	1	7	43	0	7	38	0	2

*) En lærer har delvis seniortiltak (60%) og delvis AFP (40%). Kun medtatt under redusert arbeidsplikt

***) Ordningen avviklet februar 2017, er derfor satt til 0 i 2017.

Ordningen med økonomisk kompensasjon knyttet til lokale seniortiltak ble avviklet med virkning fra og med 01.02.2017. I 2017 er det ca. 12 ansatte som har gått ut helt/delvis i AFP for ansatte 62-64 år. Det er omtrent på samme nivå som tidligere. Det er dermed ingen umiddelbar økning i antall

medarbeidere som velger å gå av med AFP som følge av at de lokale seniortiltakene med økonomisk kompensasjon ble avvirket i 2017.

OVERTID

Kommunens utbetalinger til overtid i perioden 2012-2017 framgår av tabellen;

Bruk av overtid	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Planområde	- alle tall i hele tusen kr -					
1 - Administrative fellestjenester	32	-	38	0	0	0
2 - Næring og miljø	0	0	0	0	0	0
3 – Skole	52	4	18	39	19	13
4 – Barnehage	34	30	41	42	81	90
5 - Kultur og fritid	8	0	0	0	0	0
6 - Teknisk drift	262	250	130	237	458	261
7 - Bygg/eiendom/areal	43	6	50	34	19	47
8 - Interkommunale samarbeid	0	-	0	0	0	0
9- Barn og familie	11	1	0	0	5	9
10 - Sosiale tjenester og sysselsetting	0	3	1	1	0	0
11 - Helse	892	657	511	366	215	227
12 - Omsorg	2 160	1 512	1 698	1 716	1 674	1 726
Sum overtid	3 494	2 463	2 487	2 436	2 471	2 373
<i>Det presiseres at det her er snakk om utbetalt overtid i kr og ikke antall timer overtid.</i>						

Det har vært et forholdsvis stabilt nivå på utbetalt overtid de siste årene. Det er ikke mulig å drifte kommunens tjenester helt uten bruk av overtid. Det vil alltid oppstå uforutsette forhold som vil utløse overtid. Utbetalt overtid i 2017 ble imidlertid til vesentlig høyere enn året før. Økningen er på 1 mill. kr og gjelder særlig planområdene 11 Helse og 12 Omsorg.

De siste årene har nivået på overtid på planområde 12 Omsorg vært ganske stabilt, mens det har vært en økning på planområde 11 Helse de senere år. I 2016 benyttet kommunen vikartjenester fra private byrå innen tjenestene knyttet til planområde 11 Helse og 12 Omsorg. Ettersom en valgte å ikke benytte slike tjenester innen planområde 11 Helse i 2017, ble det et noe større press på de ansatte. Dette er en av årsakene til mer overtid i 2017 enn i 2016.

Som omtalt under planområde 12 Omsorg i rapporteringen per andre tertial, var det en svært lang og tung influensaperiode først på året 2017, samt «hospital at home»-tjeneste. Dette medførte økte utgifter, også til overtid.

ÅRSVERK OG ANSATTE

Oversikten gjelder fast ansatte per 31.12 hvert år. Engasjementstillinger er holdt utenom. Dette innebærer at dersom en stilling er vakant per 31.12, vil den ikke komme med i oversikten. Det

samme er tilfellet dersom det en vikar/ekstrahjelp som er inne i tjenesten en periode. Av den grunn vil det være en del svingninger mellom år knyttet til årsverk.

Planområde:		Årsverk					
		2017	2016	2015	2014	2013	2012
1	Administrative fellestjenester *)	13,8	13,8	13,0	13,0	13,8	15,6
2	Næring og miljø **)	0	0,2	1,2	0,5	0,5	0,5
3	Skole	113,5	110,8	112,9	105,9	106,4	98,3
4	Barnehage	41,3	48,9	46,7	43,1	42,9	43,1
5	Kultur og fritid	7,5	7,8	7,3	8,5	8,4	8,4
6	Teknisk drift	16,5	13,7	14,7	14,1	16,1	17,3
7	Bygg/eiendom/areal	37,9	34,2	38,3	38,7	37,7	39,6
8	Interkommunale samarbeid	11,5	10,8	11,1	9,9	10,5	9,2
9	Barn og familie	16,7	16,9	17,6	14,9	13,6	11,3
10	Sosiale tjenester og sysselsetting	9,9	9,0	13,0	11,7	12,2	10,8
11	Helse	64,5	55,8	43,9	47,8	46,9	41,3
12	Omsorg	92,0	97,6	96,4	94,4	98,8	96,5
	Sum årsverk	425,1	419,1	420,6	402,4	407,7	391,9
	Sum ansatte i Gausdal kommune	531	524	525	509	519	502

*) Inkl. hovedtillitsvalgte med 1,25 årsverk.

***) Inkl. 1 årsverk knyttet til Lillehammer-regionen Vekst i 2015.

Det er en økning i på 6 årsverk i faste stillinger fra 2016 til 2017. De områdene med størst endring er:

Planområde 3 Skole. Det er en økning på 2,7 årsverk når det gjelder faste stillinger. Dette kan i hovedsak knyttes til øremerket statlig tilskudd til nye faste stillinger på småtrinnet.

Planområde 4 Barnehage. Reduksjon på 7,6 årsverk faste stillinger. Det var en reduksjon på 2 ansatte som følge av færre barn/sammensetning av barn per nyttår 2017 sett i forhold til 2016. Videre var det en vakant stilling 31.12.2017. Det er noe færre fast ansatte knyttet til barn med spesielle behov, og det ser ut til at ca to årsverk ikke har kommet med i rapporten per 31.12.2017.

Planområde 6 Teknisk drift. Tabellen viser en økning i faste stillinger på 2,8 årsverk. Ett av disse årsverkene knytter seg til ansettelse av ny driftsleder for veg og VA og 0,5 årsverk er tilsatt i vakant stilling per 31.12.2016. Øvrig differanse er ikke reell, i og med at 1,3 årsverk ikke har kommet med i rapporten per 31.12.2016.

Planområde 7 Bygg/eiendom/areal. Økning på 3,7 årsverk. Dette knytter seg til tilsetting i vakant stilling 0,5 årsverk, og tilsvarende 0,5 årsverk knyttet til renhold/vaktmestertjeneste kulturhuset. Øvrige årsverk er det ingen realitetsendring på fra 2016 til 2017 og differansen er ikke reell.

Planområde 11 Helse. Tabellen viser en økning i fast ansatte på 8,7 årsverk fra 2016 til 2017. Økning i antall ansatte som følge av at det på høsten ble bemannet opp Heggelia, omsorgsbolig for yngre innbyggere, utgjør 5,3 årsverk. Øvrig økning i antall årsverk knytter seg til tilsetting i stillinger som var vakante (og/eller bemannet med midlertidige ansatte) per 31.12.2016.

Planområde 12 Omsorg. Reduksjon på 5,6 årsverk i faste stillinger. Dette knytter seg i hovedsak til vakanser rundt årsskiftet.

PLANOMRÅDENE

01 ADMINISTRATIVE FELLESTJENESTER

OM PLANOMRÅDET

Planområdet inneholder alle utgifter knyttet til den politiske og administrative styringen av kommunen. I planområdet inngår, servicetorg, politisk sekretariat, post- og arkiv, personalarbeid, informasjon, økonomistyring, kvalitetssystem, internkontroll og utviklingsoppgaver for enhetene, eldreråd, kontrollutvalget, inkl. utgifter til revisjon, tilskudd til 3-1 samarbeid vedrørende skatt/innfordring og lønn/regnskap og innkjøpssamarbeidet, store fellesposter som forsikringer, frikjøp hovedtillitsvalgte og felles IKT-utgifter.

Parti med lister ved Stortingsvalget 2017:	Forhåndsstemmer	Valgting	Totalt
Alliansen	4	1	5
Arbeiderpartiet	581	735	1 316
Demokratene i Norge	1	1	2
Fremskrittspartiet	127	224	351
Helsepartiet	4	7	11
Høyre	127	212	339
Kristelig Folkeparti	21	38	59
Kystpartiet	0	1	1
Liberalistene	4	4	8
Miljøpartiet De Grønne	44	45	89
Partiet De Kristne	0	2	2
Pensjonistpartiet	2	2	4
Rødt	13	28	41
Senterpartiet	476	772	1 248
Sosialistisk Venstreparti	41	67	108
Venstre	23	32	55

Gjennomføring av stortingsvalget var en viktig oppgave i 2017. Av 4 779 stemmeberettigede, var det 3 639 stemmer som ble avgitt. Det tilsvarer et fremmøte på 76 %.

Arbeiderpartiet var det største partiet, og fikk 36,2 % av stemmene i Gausdal. Senterpartiet ble nest størst med 34,3 % av stemmene.

KOSTRA-TALL / STATISTIKK 2017	Gausdal	Oppland	Gr. 11	Norge
Lønn, administrasjon og styring i % av totale lønnsutgifter	5,2	6,5	6,1	7,0
Netto driftsutgifter pr innb. til administrasjon og styring	5 169	4 967	4 614	4 446
Brutto driftsutgifter pr innb. til administrasjon og styring	5 432	5 526	5 410	5 300
Brutto driftsutgifter til politisk styring, i kr. per innbygger	601	533	485	426

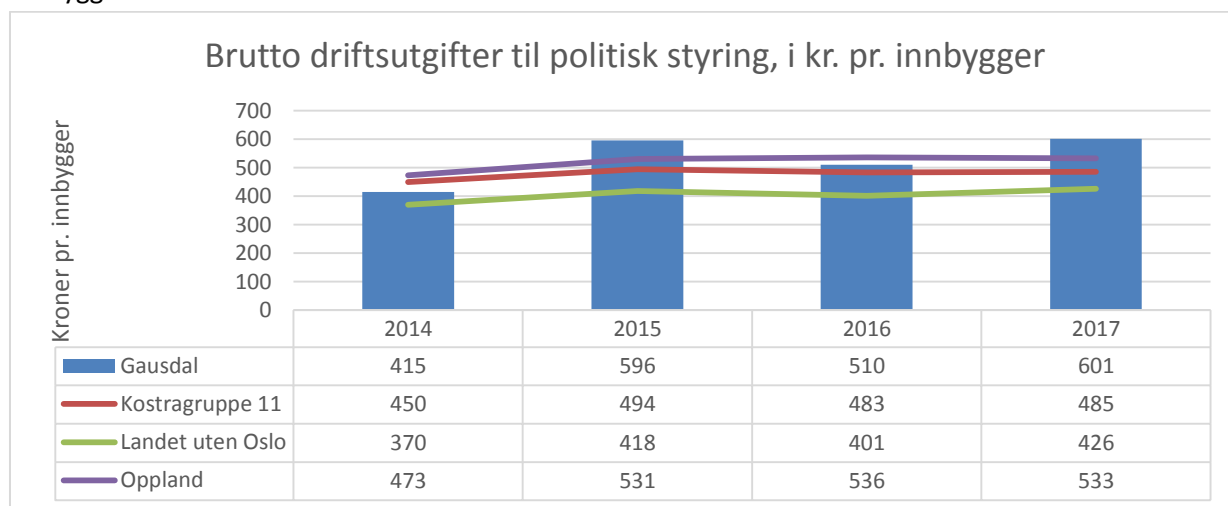
UTVIKLINGEN FOR PLANOMRÅDET OVER TID	2014	2015	2016	2017
Lønn, administrasjon og styring i % av totale lønnsutgifter	5,1	5,1	5,0	5,2
Netto driftsutgifter pr innb. til administrasjon og styring	4 278	4 806	4 752	5 169
Brutto driftsutgifter pr innb. til administrasjon og styring	4 543	4 998	5 000	5 432
Brutto driftsutgifter til politisk styring, i kr. per innbygger	415	596	510	601

Kommentarer til nøkkeltallene:

Gausdal kommune benytter en mindre del av de totale lønnsutgiftene til lønn, administrasjon og styring enn de vi sammenligner oss med. En av årsakene til dette kan være at vi har etablert flere interkommunale samarbeid innen dette området (se opplisting på planområde 8 Interkommunale samarbeid). Nivået holder seg forholdsvis likt fra år til år.

Når det gjelder brutto og netto driftsutgifter per innbygger til administrasjon og styring, har dette økt betydelig fra 2016 til 2017. Dette henger sammen med arbeidet knyttet til retaksering av eiendomsskattetakstene. Gausdal er derfor høyere enn de vi sammenligner oss med i 2017.

Når det gjelder utgifter til politisk styring, har Gausdal et noe varierende nivå, men økte utgifter i henholdsvis 2015 og 2017 knytter seg til avholdelse av henholdsvis kommune- og stortingsvalg (se graf under). I 2017 vil også utgifter til sakkyndig nemnd bidra til å dra opp utgiftsnivået per innbygger.

STYRINGSKORT

STYRINGSINDIKATORER	MÅL	STATUS
TJENESTEPERSPEKTIVET	2017	2017
Folkevalgte:		
Alt i alt, hvor fornøyd er dere med kvaliteten på saksdokumentene? *	5,0	5,0
Alt i alt, i hvor stor grad er du fornøyd med organiseringen av de politiske møtene, utsendelsen av og innholdet i saksdokumentene	4,8	5,0
Innbyggere:		
Fant du det du søkte etter? (spørsmål brukerundersøkelse portalløsning)	5,0	Ny portalløsning ble lansert i desember 2017 og vil være under kontinuerlig utvikling og forbedring. Bruker-undersøkelsen gjennomføres 2. halvår 2018. Pr. 31.12.17 er 12
Opplevd brukervennlighet (brukerundersøkelse portalløsning)	4,0	

STYRINGSINDIKATORER	MÅL	STATUS
Implementering av fullelektronisk skjemaløsning (antall skjemaer utviklet og i bruk)	30	fullelektroniske skjemaer ferdigstilt.
Reduksjon i antall telefonhenvendelser til Gausdal kommune, via servicetorget.	Redusert med 15 % i perioden 1.8.-31.12, sammenlignet med perioden 1.1.-31.5.	Ny portalløsning ble etablert i desember 2017. Antall telefonhenvendelser via sentralbordet ble registrert over 9 uker i februar/mars 2017. Tilsvarende registrering foretas samme periode 2018.
Gausdal kommune		
Fullelektronisk arkiv er etablert innen 2018	Planlegges/gjennomføres	Prosess planlagt og igangsatt
Kurs i informasjonssikkerhet gjennomført for alle ansatte	Gjennomført innen 31.12.	Kursopplegg utarbeidet. Noen enheter har gjennomført kurs. Arbeidet fortsetter i 2018.
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET	2017	2017
Nærvær **)	97	92,8

Kommentarer:

Nærværet ble noe lavere enn målet, og skyldes både langtidsfravær og korttidsfravær. Med relativt få ansatte i planområdet gir langtidsfravær relativt store utslag på totaltallene. Fraværet er ikke relatert til arbeidsmiljøet, men en søker likevel å legge til rette for de ansatte slik at framæret blir kortere.

STATUS VEDR. FOKUS 2017

<p>Videreutvikling av kommunens portalløsning Kommunens internettsider endres både når det gjelder layout og innhold, for å forenkle brukeropplevelsen, samt for å sikre at kommunens innbyggere og andre aktører kan finne informasjon de etterspør og forvalte sine interesser på egne premisser. Det utarbeides flere elektroniske søknadsskjemaer som blir tilgjengelige via kommunens nettsider, og den enkelte tjeneste gjennomgår og reviderer publisert informasjon for å sikre at denne er korrekt og tilstrekkelig. Dette er et ressurskrevende arbeid for organisasjonen, men det er nødvendig og vil medføre økt kvalitet og</p>	<p>De nye nettsidene er publisert.</p> <p>Det arbeides kontinuerlig med å produsere nye elektroniske søknadsskjemaer i samarbeid med Øyer og Lillehammer. Dette er et tidkrevende arbeid som krever tett samarbeid med tjenestene skjemaene produseres for.</p>
---	---

<p>større grad av effektivitet. Det settes forsterket fokus på informasjonssikkerhet og personvern i hele organisasjonen.</p>	
<p>Etablering av ny telefonsentral Det er behov for en oppgradering av eksisterende telefoniløsning. Ny telefonsentral må ses opp mot muligheter som finnes i ulike teknologiske løsninger, herunder hvilke muligheter en oppgradering til Office365 vil gi, herunder Skype for business.</p>	<p>Nytt sentralbord ble satt i drift fra og med 22.11.2017.</p>
<p>Arbeid med fullelektronisk arkiv intensiveres Som grunnlag for bedre hjemmesider med flere selvbetjeningsløsninger for innbyggerne, tilfredsstillende informasjonssikkerhet og effektive søkemuligheter for ansatte, intensiveres arbeidet med fullelektronisk arkiv. Målet er at alle enheter skal være fullelektroniske innen utgangen av 2018. Utfordringen her er at det er behov for nye rutiner, kompetanseheving hos mange ansatte, samt flytting av oppgaver og ressurser.</p>	<p>Det er utarbeidet en plan for arbeidet, og arbeidet er igangsatt.</p>
<p>Omstilling: Organisere og lede prosesser og styre prosjekt som skal til, i samhandling med enhetsledere og hovedtillitsvalgte. Vurdere nye interkommunale samarbeid.</p>	<p>Flere prosesser både i Gausdal kommune og i helseregionsamarbeidet med Øyer, Ringebru og Lillehammer, herunder velferdsteknologi og gode pasientforløp, har hatt stor oppmerksomhet.</p> <p>Arbeidet med digitalisering ble konkretisert og forankret. «Ung styrke» er et stort prosjekt som ble igangsatt i 2017. Ny organisering av Helse og Mestring ble iverksatt.</p> <p>For å få i gang prosess for nye interkommunale samarbeid ble det lagt vekt på drøftinger i folkevalgte organ, - for forankring av en felles strategi i de 3 kommunene i Lillehammer-regionen.</p>
<p>Temaplaner: Utarbeide planprogram til behandling i tjenestekomiteen for oppvekstplanen, omsorgsplanen og klima- og miljøplanen.</p>	<p>Planprogrammet for temaplan barn og unge ble vedtatt i tjenestekomitéens augustmøte i 2017. Prosessen videre med møter med og involvering av ulike grupper, jfr. planprogrammet er gjennomført.</p>

	<p>Kommunestyret har vedtatt at arbeidet med klima- og energiplan blir igangsatt i 2018.</p> <p>Forberedelse av arbeidet med revidering av omsorgsplanen er igangsatt.</p>
Storingsvalget	Gjennomført.
<p>Informasjon og service</p> <p>Lede arbeidet med forbedring av informasjon og service, med utgangspunkt i Serviceplakaten.</p>	<p>Nye nettsider har hatt stor oppmerksomhet, og det er lagt mye arbeid i å få informasjonen der mer relevant og forbedret. Alle enheter har bidratt i dette arbeidet.</p>

ØKONOMI:

Avlagt regnskap viser et mindreforbruk i forhold til budsjett tilsvarende 0,6 mill. kr. Årsakene til det er ulike forhold. Kommunens utgifter i 2017 til kontroll og revisjon ble 0,3 mill. kr lavere enn budsjettet. Høsten 2017 var det vakanse i del av stilling, og det har vært større sykkelønsrefusjoner enn først antatt. Det kom inn refusjon fra fylkeskommunen på snau 0,1 mill. kr knyttet til kommunens forskuttering av merutgifter i 2016 knyttet til Elgland-prosjektet. Resultatet ble dermed bedre enn antatt ved rapporteringen per 2. tertial.

02 NÆRING OG MILJØ

OM PLANOMRÅDET

Planområdet omfatter næringsarbeid, miljøvern og utmarksforvaltning. I dette inngår personell innen næringsutvikling, landbruksforvaltning, utmarksforvaltning, turistinformasjon, støtte til næringslivet, og tiltak innen miljøvern, vilt, fisk og friluftsliv.

Bildene viser flomsikringstiltak ved Fossberg og Kårfaldstranda.

STATUS OG NØKKELTALL

KOSTRATALL / STATISTIKK 2017	Gausdal	Oppland	Gr. 11	Norge
Netto driftsutgifter fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø, i kroner pr. innbygger	638	654	573	672
Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder, i kroner pr. innbygger	51	121	134	201
Netto driftsutgifter til tilrettelegging og bistand for næringslivet, i kroner pr. innbygger	324	124	175	94
UTVIKLINGEN FOR PLANOMRÅDET OVER TID	2014	2015	2016	2017
Netto driftsutgifter fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø i kroner pr. innbygger	1 021	895	676	638
Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder, i kroner pr. innbygger	30	29	45	51
Netto driftsutgifter til tilrettelegging og bistand for næringslivet i kroner pr. innbygger	249	405	353	324

Kommentarer til nøkkeltallene:

Kommunen har hatt en nedgang i kostnadene for fysisk planlegging m.m., og ligger omtrent på landsgjennomsnittet. Driftsutgiftene til rekreasjon i tettsteder er veldig lavt sammenlignet med andre kommuner.

Kommunens utgifter til bistand for næringslivet er betydelig høyere enn de vi sammenligner oss med. Dette er en bevisst satsing.

STYRINGSKORT

STYRINGSINDIKATORER	MÅL	STATUS
SAMFUNNSPERSPEKTIVET	2017	2017
Salg av næringsarealer i året (daa)	10	0
Areal omdisponert dyrka mark(KOSTRA)	0 (0)	1 (33)
Jordbruksareal i drift (daa)	64 000 (130 000)	62 617 (125 942)
Antall søkere av produksjonstilskudd	290 (605)	269 (566)
Hogst av tømmer (m ³)	60 000 (190 000)	90 125 (275 846)
Planting/foryngelse (antall planter)	300 000 (900 000)	420 170 (1 149 494)
TJENESTEPERSPEKTIVET		
Antall klager i forbindelse med PT/RMT *)	2 (5)	3(6)
Brukerne opplever at de får god service	Meget bra	Meget bra
Brukerne opplever at rådgivningen / saksbehandlingen er god	Meget bra	Bra
Brukerne opplever at de får god informasjon	Meget bra	Meget bra

*) Alle klager imøtekommet, mangler/feil ved søknader.

PT = Produksjonstilskudd. RMT = Regionalt miljøtilskudd.

Dialogmøtet 2017 ble brukt til evaluering og tilbakemelding fra brukerne. Det er en generell positiv tilbakemelding til landbrukskontoret. Meget bra tilbakemelding på service og informasjon, men det meldes et ønske om mer rådgivning ute blant brukerne.

Det er ikke solgt næringsareal siste året (bortsett fra GAVO-bygget som skal brukes til næringsvirksomhet), men etter forespørsel pågår det forhandlinger om salg av resten av næringsarealet på Steinsmoen.

STATUS VEDR. FOKUS 2017

Bidra til at kommuneplanens arealdel legger til rette for utvikling av landbruket og næringsutviklingen i kommunen.	Under arbeid, i samsvar med framdrift i kommuneplanens arealdel. Bidrar til et strengt jordvern i arealplanen og at gode sammenhengende landbruksarealer ikke perforeres.
Iverksette tiltak i henhold til regional næringsplan.	Tiltak igangsatt. Rapportering via Regionrådet.
Bidra til at attraksjonen til destinasjon Skeikampen øker.	Gausdal kommune har gjennom Lillehammerregionen vekst, observatør i fellesorganet Visit Skeikampen (Skeikampen Marked, Skeikampen Pluss og Skeikampen Fritidseiendommer).

Videreføre prosjekt "Elgland" innen naturbasert reiseliv for etablering av kommersiell drift	Elgland har nå etablert digitale markedsføringskanaler. Det jobbes med ytterligere tilrettelegginger (bookingløsninger etc). Elgland har også i 2017 rekruttert nye foretak inn i konseptet.
Medvirke til at næringsutvikling og forvaltningsplan knyttet til Langsua verneområde gir en positiv utvikling i kommunen.	Gausdal er gjennom Lillehammerregionen Vekst i dialog med nasjonalparkforvaltningen vedrørende utforming av den kommende forvaltningsplanen inkludert besøksstrategien.
Markedsføre mulighetene for næringsetablering i kommunen.	Gausdal kommune har gjennom Lillehammerregionen Vekst et markedsføringsprogram for å trekke nye virksomheter til kommunen. Det jobbes med utvikling av en kommersiell næringsarealpromotering som også inkluderer næringsarealene i Gausdal. Det jobbes konkret med å rekruttere bedrifter til Gausdal.
Iverksette tiltak i henhold til kommunedelplan landbruk for å bidra til en offensiv næringsutvikling med spesielt fokus på: <ul style="list-style-type: none"> • Økt produksjon i jordbruket. • Rekruttering av nye drivere i landbruket. • Markedsføre landbruk som en offensiv næring. 	Informasjonsarbeid til brukerne vedrørende muligheter og tilskuddsordninger. Stimulert til søknad om produksjonsfremmende tiltak, IBU-midler for investering og bedriftsutvikling i landbruket. Ferdigstilt vegetasjonsanalyse Øyer. Lagt ut faginformatjon fra prosjektet «Bedre fôrproduksjon på høgereliggende engarealer», som ble gjennomført 2015/2016. Informasjon om mulighetene i landbruket.
Økt utnytting av skogressursene og oppbygging av den framtidige virkesforsyningen.	Initiert og iverksatt aktivitetsfremmende prosjekt for oppfølging av områdetakst Lillehammer. Fremmet tilskuddsordningen «Tilskudd til tettere skogplanting».
Følge opp felles søknad med landbrukskontoret i Midt-Gudbrandsdal med mål om å videreutvikle melk- og kjøttproduksjonen i regionen.	Ikke oppnådd. Initiativet settes på vent til det eventuelt kommer signaler om muligheter til å finansiere prosjektet.
Holde belastningen som rovvilt påfører beitebruken i kommunen på et lavt nivå.	Organisert rovviltfellingslag og skadeforebyggende arbeid. Lagt til rette for mer effektive jaktmetoder med innkjøp av sperreline. Det har vært marginale rovviltskader i regionen i 2017.

ØKONOMI

Planområdet fikk et positivt resultat på nær 0,3 mill. kr i 2017, mens det ved rapporteringen per 2. tertial ble anslått et resultat i balanse. Hovedårsaken til dette resultatet, og avvik i forhold til

rapportering per 2. tertial, knytter seg til kommunens andel av tilbakeførte midler fra overskuddsfondet til regionalt landbrukskontor i 2017. For øvrig er det kun små avvik.

03 SKOLE

OM PLANOMRÅDET

Planområdet omfatter undervisning ved skolene i Forset, Fjerdum, Engjom, Follebu, ungdomsskolen og voksenopplæringen, samt skolefritidsordningen ved Forset, Engjom, Fjerdum og Follebu.

Stor innsats knyttet til produksjon av flott påskepynt!

STATUS OG NØKKELTALL

KOSTRATALL / STATISTIKK 2017	Gausdal	Oppland	Gr. 11	Norge
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor pr. innbygger 6 – 15 år	131 023	119 676	115 954	107 413
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud pr. innbygger 6 – 9 år	4 572	3 543	4 355	3 862
Netto driftsutgifter til skolelokaler pr. innbygger 6-15 år	19 135	19 222	17 127	17 683
Netto driftutgifter til skoleskyss pr. innbygger 6-15 år	5 637	3 808	3 290	2 263

UTVIKLINGEN FOR PLANOMRÅDET OVER TID	2014	2015	2016	2017
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor pr. innbygger 6 – 15 år	125 746	130 251	131 734	131 023
Netto driftsutgifter til skolefritidsordning pr. innbygger 6 – 9 år	5 255	4 662	4 570	4 572
Netto driftsutgifter til skolelokaler pr. innbygger 6-15 år	18 532	17 417	20 891	19 135
Netto driftutgifter til skoleskyss pr. innbygger 6-15 år	4 193	4 639	5 219	5 637

Kommentarer til nøkkeltallene:

KOSTRA-tallene viser at vi har høyere utgifter på alle punkter enn de vi sammenligner oss med. Vi har forholdsvis høy voksentetthet i gausdalsskolen som påvirker driftsutgiftene. Vår lærertetthet ved den enkelte skole oppfyller ny nasjonal norm som trer i kraft fra 1.8.2018. Videre er vår desentraliserte skolestruktur med på å trekke opp driftsutgiftene noe for skole.

Gausdalsskolen har hatt to relativt små SFO-baser, der bemanningen er høyere enn vedtatt bemanningsfaktor skulle tilsi. Dette på grunn av at det må være to personer på enkelte vakter av

sikkerhetsmessige årsaker. Etter at nye Fjerdum skole står ferdig fra høsten 2018, vil driftsutgifter til SFO per innbygger trolig bli noe redusert.

I forhold til skoleskysstutgifter, er det relativt store avstander i Gausdal som medfører transport av elever til og fra skolen. Kommunen har økte skysstutgifter i perioden med midlertidig skoledrift ved Engjom skole i forbindelse med skoleutbyggingen ved Fjerdum, da flere elever har skysstrett på grunn av avstand til skolen.

STYRINGSKORT

STYRINGSINDIKATORER	MÅL	STATUS
TJENESTEPERSPEKTIVET	2017	2017
Eksamensresultat 10.trinn (Skala 1-6)		
• Norsk hovedmål skriftlig	3,4	3,1
• Matematikk skriftlig	3,3	4,0
• Engelsk skriftlig	3,6	3,8
Grunnskolepoeng 10.trinn (Gjennomsnittskarakter×10)	41,0	41,3
Læringsmiljø 7.trinn (Skala 1-5)		2017
• Andel elever som opplever mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere	0 %	3,6 %
• Vurdering for læring	4,1	4,0
• Elevdemokrati og medvirkning	4,2	3,9
• Støtte fra lærer	4,5	4,4
• Læringskultur	4,3	4,0
• Mestring	4,3	4,0
Læringsmiljø 10.trinn (Skala 1-5)		2017
• Andel elever som opplever mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere	0 %	5,6 %
• Vurdering for læring	3,5	3,3
• Elevdemokrati og medvirkning	3,4	3,4
• Støtte fra lærer	3,9	3,4
• Læringskultur	3,9	4,0
• Mestring	4,2	4,1

Elevresultater nasjonale prøver 5. trinn	Andel elever på nivå 1	Andel elever på nivå 3	Gjennomsnittlig resultat nasjonale prøver
Leseferdighet			
Mål	<25 %	>20 %	48
Status 2017	35,0	13,3	47
Regneferdighet			
Mål	<25 %	>15 %	48
Status 2017	25,4	11,9	48
Engelskferdighet			
Mål	<30 %	>15 %	47
Status 2017	29,5	18,0	48

Elevresultater nasjonale prøver 8. trinn	Andel elever på nivå 1 + 2	Andel elever på nivå 5	Gjennomsnittlig resultat nasjonale prøver
Leseferdighet			
Mål	< 25 %	>15 %	50
Status 2017	42,8	10,7	46
Regneferdighet			
Mål	<25 %	>15 %	50
Status 2017	62,5	5,4	45
Engelskferdighet			
Mål	<30 %	>15 %	50
Status 2017	50,0	8,9	46
Elevresultater nasjonale prøver 9. trinn	Andel elever på nivå 1+ 2	Andel elever på nivå 5	Gjennomsnittlig resultat nasjonale prøver
Leseferdighet			
Mål	<20 %	>20 %	54
Status 2017	19,4	26,9	54
Regneferdighet			
Mål	<20 %	>20 %	54
Status 2017	25,7	22,7	53

MEDARBEIDERPERSPEKTIVET	MÅL	2017
Nærvær *)	95	94,5

Kommentar til tallene:

- Eksamensresultater for matematikk og engelsk var bedre enn målsetningen. For matematikk var denne forskjellen betydelig. Eksamensresultatet i norsk hovedmål var noe lavere enn målsetningen.
- Det var for skoleåret 2016/17 et svært positivt resultat knyttet til grunnskolepoeng for avgangselevne.
- Resultater fra elevundersøkelsen viser at vi er tilnærmet lik målsetningen på alle punkter, bortsett fra når det gjelder mobbing. Det må jobbes videre med både forebygging og avdekking av krenkelser, slik at alle elever opplever å ha det trygt og godt i gausdalsskolen. Etter endringer i opplæringslova, gjeldende fra 1.8.17, har det vært ytterligere forsterket fokus på dette området.
- Resultater fra nasjonale prøver 5.trinn viser at for gjennomsnittlig resultat ligger vi nærme målsetningene. Tallene viser imidlertid at andel elever på nivå 1 og 3 innenfor lesing er vesentlig lavere enn målsetningen. Dette er bekymringsverdig med tanke på at det de siste årene har vært arbeidet systematisk med lesing som grunnleggende ferdighet i gausdalsskolen. Andelen elever på de aktuelle nivåene for regning og engelsk er tilnærmet målsetningene. Dette vil bli ytterligere belyst i neste kvalitetsmelding for gausdalsskolen.
- Resultater fra nasjonale prøver 8.trinn viser, både når det gjelder gjennomsnittlig verdi og andel elever på laveste og høyeste nivå, et betydelig dårligere resultat enn målsetningen. Dette gjelder innenfor alle tre ferdigheter. Det er igangsatt arbeid ved alle barneskolene for å kartlegge

årsakene bak disse resultatene. Dette, samt fremtidig arbeid med oppfølging av resultater fra nasjonale prøver, vil bli ytterligere belyst i neste kvalitetsmelding for gausdalskolen som skal behandles politisk høsten 2018.

- Resultater fra nasjonale prøver 9.trinn viser et gjennomsnittlig resultat tilnærmet målsetningene, og andel elever på laveste og høyeste nivå er lik målsetning eller bedre for både lesing og regning.
- Nærværet per 2. tertial er noe lavere enn målsetningen. Det jobbes fortsatt med tett oppfølging av og tilrettelegging for enkeltmedarbeidere der det er mulig.

STATUS VEDR. FOKUS 2017

<p>Læring</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tidlig innsats <p>Økt grad av tilpasset opplæring.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt fokus på lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag, med systematisk bruk av verktøyet Systematisk Observasjon av Lesing (SOL). • Utprøve nettbrett som pedagogisk verktøy, med fokus på muligheter det gir for å øke graden av tilpasset opplæring. 	<p>I tillegg til målsettingen om økt lærertetthet i småskolen og god begynneropplæring, har skolene fokus på tidlig innsats blant annet gjennom programmet «god skolestart», systematisk leseopplæring fra 1. klasse, samt tidlig vurdering av progresjon for å vurdere behov for tilpasset opplæring, eventuelt spesialundervisning.</p> <p>Det er igangsatt en prosess for å sikre at flere elever får tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring. Dette skal skje i samarbeid mellom skole og PPT. Ressurspersoner fra skolene samler pedagogiske ressurser som kan benyttes av alle lærere for å skape økt grad av læring. Gausdal ungdomsskole videreutvikler tolærer-systemet, og har gode erfaringer med denne formen for organisering.</p> <p>Skolene opplyser at SOL brukes i alle klasser. Rektor ved den enkelte skole skal sørge for at arbeidet pågår systematisk. Resultatene registreres i systemet VOKAL og brukes i det videre læringsarbeidet. Med bakgrunn i resultater fra nasjonale prøver, igangsettes en mer omfattende kartlegging av hvordan systemene følges opp i praksis.</p> <p>Ved Gausdal ungdomsskole bruker alle elever ved 8. og 9 trinn iPad i opplæringen skoleåret 2017/18, der de også har tilgang til Office 365. Elevene i 3. klasse ved Engjom/Fjerdum skole, 4. klasse ved Forset og 5. klasse ved Follebu har</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Deltakelse i satsningen Ungdomstrinn i Utvikling (UiU), som innebærer arbeid med organisasjonslæring med fokus på lesing som grunnleggende ferdighet. Dette er et prosjekt som skal vare fra 1.8.16 – 1.1.18. 	<p>tatt i bruk iPad som pedagogisk verktøy. Lærerne ved de aktuelle trinnene har gjennomført kurs i bruk av ulike applikasjoner. Pilot iPad i skole skal evalueres våren 2018.</p> <p>Satsningen UiU er ferdigstilt. Gausdal ungdomsskole har gjennom satsningen utviklet skolen som en lærende organisasjon med et kollektivt orientert personale. Lærerne samarbeider om elevenes læring på en svært god måte. Skolen har benyttet aksjonslæring som metodikk for å utvikle lærerens egen praksis.</p>
<p>Skolebasert vurdering - internkontroll.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle og sikre systematisk bruk av kvalitetssystemet 1310.no. • Skoleeier gjennomfører årlig minitilsyn med skolene for å sikre at lovmessige krav oppfylles. Tema for tilsyn det enkelte år velges ut fra behov, overordnede føringer mv. 	<p>Kvalitetssystemet 1310.no er i bruk ved skolene. Innholdet i systemet vil i løpet av våren 2018 bli revidert for å sikre at det er i tråd med ny praksis.</p> <p>Det ble ikke gjennomført interntilsyn ved skolene i 2017. Interntilsyn gjennomføres våren 2018. Tema for tilsynet vil bli fastsatt ut fra skoleeiers behov for internkontroll, samt fylkesmannens plan for tilsyn.</p>
<p>Kompetanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Systematisk fokus på kompetanse for fremtiden i gausdalsskolene, både når det gjelder eksisterende medarbeidere og ved tilsetninger. Videreutvikle kompetanseplan for gausdalsskolen ved behov. 	<p>Det er utarbeidet strategisk kompetanseplan for planområde skole. Den ble revidert/rullert i 2017.</p> <p>Ved utlysning av stillinger/tilsetninger i gausdalsskolen legges vekt på skolenes behov for kompetanse på kort og lang sikt.</p> <p>Inneværende skoleår har Gausdal kommune 15 lærere på statlig videreutdanning.</p>
<p>Videreutvikling og tydeliggjøring av <i>gausdalsskolen</i> og felles satsninger for Gausdal kommune</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implementering av felles plattform og verdigrunnlag for gausdalsskolen, samt kontinuerlig videreutvikling av felles kvalitet. • Fokus på foreldrestøtte, samordne tilbud til familier i Gausdal kommune 	<p>Skolene arbeider innenfor det fastsatte verdigrunnlaget for gausdalsskolen. Det fokuseres på kvalitetsutvikling i gausdalsskolen, blant annet gjennom prosess knyttet til økt grad av tilpasset opplæring.</p> <p>Alle ansatte i gausdalsskolen skal fremstå som trygge voksenpersoner i møtet med elevene og deres foresatte. De skal legge til rette for og invitere hjemmene til samarbeid for å skape gode skole- og læringsmiljøer.</p>

	<p>PP-rådgiverne har nå fast arbeidssted ved skolene, og arbeider således tettere på både skolen og elevene. Barnevernet har etablert faste møtepunkter med den enkelte skole. Det arbeides for økt grad av kunnskap om kommunens tilbud til familier som har behov for bistand på tvers av tjenesteområder.</p>
--	--

ØKONOMI:

Planområdet har et mindreforbruk på 1,6 mill. kr. Av dette gjelder 0,6 mill. kr i lavere utgifter til undervisning, mens det resterende skyldes høyere inntekter knyttet til barn fra andre kommuner som får undervisning i Gausdal / barn fra Gausdal som får undervisning i andre kommuner.

04 BARNEHAGE

OM PLANOMRÅDET

Planområdet omfatter Kornhaug, Forset, Myra og Fjerdum barnehager samt tilskudd til private barnehager, ordning med redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid for familier med lav inntekt.

Til venstre ser vi et bevis på at regnvær byr på mye moro! Bildet nedenfor viser matauk i form av potetinnhøsting.

STATUS OG NØKKELTALL

KOSTRATALL / STATISTIKK 2017	Gausdal	Oppland	Gr. 11	Norge
Netto driftsutgifter pr. innbygger 1-5 år i kr, barnehage	152 313	140 667	141 297	143 594
Andel barn 1 – 5 år med barnehageplass *	88,4	91,3	91,9	91,8
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning *	31,3	36,7	36,9	36,4
Andel styreere og pedagogiske ledere m godkjent førskolelærerutdanning *	76,9	91,6	91,9	91,9
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. korrigert oppholdstime i kommunale barnehager i kroner	66	65	64	64
Antall barn korrigert for alder pr. årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager	5,9	6,0	6,0	6,0
UTVIKLINGEN FOR PLANOMRÅDET OVER TID	2014	2015	2016	2017
Netto driftsutgifter pr. innbygger 1-5 år i kr, barnehage	129 987	127 883	141 000	152 313
Andel barn 1 – 5 år med barnehageplass *	91,1	87,7	89,6	88,4
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning *	31,6	32,4	32,7	31,3
Andel styreere og pedagogiske ledere m godkjent barnehagelærerutdanning *	93,1	94,3	89,2	76,9
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. korrigert oppholdstime i kommunale barnehager i kroner	60	62	63	66
Antall barn korrigert for alder pr. årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager	6,5	6,4	6,2	5,9

Kommentarer til nøkkeltallene:

- Nøkkeltallene merket med * inkluderer tall både fra kommunale og private barnehager i Gausdal kommune.
- Andelen barn 1-5 år med barnehageplass har gått litt ned fra 2016.
- Det kan se ut som andelen styreere og pedagogisk ledere med barnehagelærerutdanning er litt lavere i Gausdal enn i Oppland, Gr.11 og landet for øvrig. Denne indikatoren teller antall personer og ikke årsverk. Det er to barnehager som har dispensasjon fra utdanningskravet i deler av stillinger. Til sammen utgjør dette 0,6 årsverk, men vil i statistikken medtas som 2 personer. Dette gir derfor et uforholdsmessig stort utslag. De andre barnehagene har styreere med godkjent utdanning, og alle barnehagene innfrir krav om pedagognorm.
- Kommunen har en bemanningsnorm på 3 barn under 3 år per ansatt og 6 barn over 3 år per ansatt. Denne følges, og variasjoner mellom år knyttet til antall barn per årsverk henger sammen med fordelingen mellom små og store barn.

STYRINGSKORT

STYRINGSINDIKATORER	MÅL	STATUS
TJENESTEPERSPEKTIVET	2017	31.12.2017
Alle 4 og 5 åringer skal ha en venn i barnehagen (Bruke veilederen for barnesamtaler).	100 %	100 %
Barnehagen har utarbeidet tiltak utfra resultater i barnesamtaler.	100 % Innen 1.11.	100 %
Brukerne av de kommunale barnehagene opplever at de får god informasjon.	5,1	5,6

STYRINGSINDIKATORER	MÅL	STATUS
Brukerne av de kommunale barnehagene opplever medinnflytelse / medvirkning.	4,7	5,2
I hvilken grad er brukerne fornøyd med barnehagen barnet går i, totalt sett.	5,2	5,6
Barnehagene jobber etter rutiner og årshjul for Gausdalsmodellen.	100 %	100 %

MEDARBEIDERPERSPEKTIVET	2017	31.12.2017
Nærvær	93	95,6

Kommentarer:

- Resultatene fra brukerundersøkelsen blant foreldre er noe over måltallene som ble satt.
- Alle barnehagene har gjennomført barnesamtaler for 4- og 5 åringene. Resultatet viser at alle barna har en venn i barnehagen. Barnesamtalene er et ledd i arbeidet med barns trivsel og medvirkning i barnehagen.
- Nærværet er høyere enn mål for 2017. Det jobbes kontinuerlig med systematisk oppfølging og tilrettelegging der dette er mulig.

STATUS VEDR. FOKUS 2017

<p>Implementering av ny rammeplan: Handlingsplan må utarbeides og implementering av ny rammeplan i barnehagene påstartes.</p>	<p>Rammeplanen implementeres med utgangspunkt i barns medvirkning. Dette er en videreføring av arbeidet med barns trivsel. Barnehagene har deltatt i oppsatte fagdager, i regi av fylkesmannen. Hver barnehage har laget sin egen handlingsplan ut fra fokusområde. De kommunale barnehagene har valgt fokusområdet lek.</p>
<p>Tidlig innsats:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Systematiske barnesamtaler videreføres. • Fortsatt fokus på utvikling av kvalitet i det pedagogiske arbeidet. Barnehagene har årlig et felles fokusområde og felles målsetninger. Barnehagene arbeider systematisk med felles mål, evaluering og refleksjon rundt egen praksis. Dette gir barnehagene et grunnlag for utvikling av en ny og forbedret felles praksis i personalgruppa, og barnehagen er en lærende organisasjon. 	<p>Barnesamtaler er gjennomført etter oppsatt plan.</p> <p>Barnehagene har felles fokusområde lek. Den enkelte barnehage har laget egen handlingsplan for dette arbeidet. Denne handlingsplanen er fulgt.</p>

<p>Fokus på foreldrestøtte, samordne tilbud til familier i Gausdal kommune</p>	<p>Det er gjennomført et felles foreldremøte 24.10 med tema mobbing. Det vil være fokus på dette teamet i barnehage/hjem-samarbeidet. Barnevernet har etablert møtepunkter med den enkelte barnehage. Det arbeides for økt grad av kunnskap om kommunens tilbud til familier som har behov for bistand på tvers av tjenestene.</p>
<p>Tidlig innsats i tverrfaglig samarbeid skal videreutvikles med spesielt fokus på følgende fagpersoner/faggrupper i kommunen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barnefysioterapeut med tanke på drift av Gausdalsmodellen • Starte arbeidet med å utvikle nye rutiner for samarbeid og systemarbeid i nær samhandling med leder av familie og inkluderingsenheten og PPT. 	<p>Barnehagene følger årshjulet for aktivitet. Det er viktig med systematisk oppfølging fra barnefysioterapeut i dette arbeidet.</p> <p>Oppstartsamling er gjennomført 31.05.2017 og 25.10. Der deltok både barnehage, skole og PPT. Det jobbes videre med å lage en prosessplan for videre samarbeid på systemnivå.</p>

ØKONOMI:

Ved rapporteringen per 2. tertial ble det anslått et samlet merforbruk i størrelsesorden 0,4 mill. kr. Ved årets slutt viste det seg å bli et merforbruk på 0,1 mill. kr. Det er driften av de kommunale barnehagene som har gått en del bedre enn prognosert ved rapporteringen per 2. tertial.

Kommunens barnehager fikk et mindreforbruk på 0,4 mill. kr, mens det knyttet til de ulike tilskuddsordningene og redusert foreldrebetaling ble et merforbruk i forhold til budsjett på 0,5 mill. kr.

05 KULTUR OG FRITID

OM PLANOMRÅDET

Planområdet omfatter: Kulturskole, allmennkultur, frivilligsentral, bibliotek, idrett og ungdomsarbeid.

Frivilligsentralen arrangerte datatreff vinteren 2017. Det var tilbud om en serie på åtte ganger, der de som var påmeldt fikk hjelp og veiledning til det de hadde behov for. Frivillige stilte opp som veiledere. Grunnet stor pågang ble det arrangert et nytt datatreff våren 2017 også. Både vinterens og vårens treff var fullbooket.

Det har også vært stor aktivitet på biblioteket, her er det Klovn Knut som er på besøk.

STATUS OG NØKKELTALL

KOSTRATALL / STATISTIKK 2017	Gausdal	Oppland	Gr. 11	Norge
Nettodriftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	3,0	3,7	3,5	3,9
Netto driftsutgifter for kultursektoren, kr. pr. innbygger	1 859	2 235	2 104	2 216
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, kr. pr. innbygger 6-15 år	4 139	3 242	3 268	2 422
Netto driftsutgift idrett, kr. pr. innbygger	134	343	159	219
Netto driftsutgift til folkebibliotek, pr. innbygger	203	353	286	282
Utlån alle medier fra folkebibliotek antall pr. innbygger*	4,7*	-	-	-
UTVIKLINGEN FOR PLANOMRÅDET OVER TID	2014	2015	2016	2017
Nettodriftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	2,6	3,0	2,9	3,0
Netto driftsutgifter for kultursektoren, kr. pr. innbygger	1 457	1 750	1 721	1 859
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, kr. pr. innbygger 6-15 år	4 472	4 069	3 910	4 139
Netto driftsutgift idrett, kr. pr. innbygger	69	62	85	134
Netto driftsutgift for folkebibliotek, pr. innbygger	192	182	191	203
Utlån alle medier fra folkebibliotek antall pr. innbygger	4,5	4,6	4,7**	4,7*

* hentet fra bibliotekstatistikken på nasjonalbiblioteket. ** 4,2 i 2016 var feil, er rettet opp til 4,7.

Kommentarer til nøkkeltallene:

Gausdal kommune bruker en mindre andel av sine samlede driftsutgifter til kultur enn de vi sammenligner oss med, tilsvarende er utgiften per innbygger også lavere. Utgiftene er noe høyere enn i 2016.

Tabellen viser at driftsutgifter for kulturskolen er høyere enn foregående år. Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler er høyere enn de vi sammenligner oss med. Kulturskolen har et høyt aktivitetsnivå og har tilbud om undervisning for elever både under 6 år og over 15 år.

Kommunen har lave netto driftsutgifter per innbygger til idrett sett i forhold til de vi sammenligner oss med. Kommunens utgifter til idrett består av driftsutgifter/tilskudd til løypebrøyting, noe idrettsutstyr samt lønnsmidler til håndtering av spillemiddelsøknader. Når det gjelder den økte kostnaden til idrett fra 85 kr per innbygger i 2016 til 134 kr per innbygger i 2017, har det sammenheng med tilskudd til kjøp av løypemaskin jf. Kommunestyrevedtak.

Kommunens satsing på idrettsområdet vises gjennom tilrettelegging av bygg og anlegg (Gausdal Arena og Linflåa stadion) samt kommunestyret sin beslutning om lave brukerbetalinger for lån av disse anleggene. På dette området har kommunen høyere utgifter enn de vi sammenligner oss med, dette som følge av at det blir ført avskrivninger for Gausdal Arena. Kommunens utgifter til idrettsbygg framgår ikke av tabellen foran, men KOSTRA-tallene for 2017 vises her for utfyllende informasjon.

KOSTRA-tall/statistikk 2017	Gausdal	Oppland	Gr. 11	Norge
Netto driftsutgifter pr. innbygger kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	536	373	370	510

Netto driftsutgift til biblioteket per innbygger er lavere enn de vi sammenligner oss med. Årsaken til dette er samdrift av kommunens folkebibliotek og skolebiblioteket til Gausdal videregående skole. Målt opp mot åpningstider og aktivitetsnivå er det mye bibliotektilbud per krone. Det er ingen endring i utgiftsnivået fra 2016 til 2017.

STYRINGSKORT

STYRINGSINDIKATORER	MÅL	STATUS
TJENESTEPERSPEKTIVET	2017	2017
Antall brukere av meråpent bibliotek.	200	196
Brukeropplevd kvalitet av bibliotekets tilbud	4,9	Ikke målt
Brukeropplevelse av kvaliteten på undervisningstilbudet i kulturskolen	4,9	5,2
Brukere opplever at kulturskolen gir god informasjon om tjenestene.	4,9	4,5
Antall frivillige tilknyttet Frivilligsentralen.	115	109
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET	2017	2017
Nærvær *)	98,7	98,7

Kommentarer:

- Det er høy skår på brukerundersøkelsen for kulturskolen. Resultatet for informasjon har gått litt ned. Kulturskolen har utarbeidet rutiner for informasjonsarbeid. Temaet følges opp i ny brukerundersøkelse.
- Antall frivillige tilknyttet Frivilligsentralen: noen er veldig aktive og har faste oppdrag ukentlig, andre tar enkeltoppdrag av og til, mens noen står på listen og venter på ønsket oppdrag. Alle er medregnet i tallet.
- Frivilligsentralen har et stabilt antall frivillige, dette er viktigere enn å øke antallet.
- Stabilt høyt nærvær for planområdet.

STATUS VEDR. FOKUS 2017

Bibliotek: <ul style="list-style-type: none">• Videreutvikling av MerÅpent bibliotek. • Videreutvikle et bredere arrangementstilbud gjennom samarbeid med frivillige lag og organisasjoner.	Bibliotekstjenestene utenom betjent åpningstid er oppgradert. Blant annet kan MerÅpent-brukere nå hente ut reserverte bøker når de selv ønsker det. Biblioteket har jobbet kontinuerlig med både gamle og nye samarbeidspartnere. I tillegg til å være en arena for ulike arrangementer og møteplasser, videreutvikles hele tiden bibliotekrommets ulike funksjoner.
Frivilligsentral: <ul style="list-style-type: none">• Rekruttere flere frivillige, og ta vare på de frivillige gjennom teamasamlinger og samtaler. • Tilrettelegge for at innbyggere kan melde seg som faddere for nyankomne flyktninger, og kobles til enslige eller familier.	Sentralen har brukt sosiale medier, avisene og informert der det er naturlig for å rekruttere frivillige. Noen nye kom til og noen falt fra. Tallet på frivillige er ganske stabilt. Det ble høsten 2017 avholdt temasamlinger i samarbeid med Lillehammer frivilligsentral, der deltakelsen var lav. Fadderordningen er organisert i samarbeid med flyktningetjenesten. Dette er et tiltak som følge av prosjektet «Økt bosetting og inkludering». Det har vært en utfordring å rekruttere nok faddere til oppdraget. Det planlagte kurset i flerkulturelt arbeid samarbeid med Gausdal Røde Kors utgikk på grunn av få påmeldte.
Kulturskole og ungdomsarbeid: <ul style="list-style-type: none">• Legge til rette for, stimulere og oppfordre ungdom til å ta del i utvikling av selvorganiserte aktiviteter og møteplasser. Ungdomsrådet involveres i dette arbeidet.	Utendørs møteplass er på plass. Det er satt opp en paviljong spesielt tiltenkt ungdom. Dette har vært et samarbeid mellom Lions klubb og ungdomsrådet. Ungdomsrådet har hatt møter en gang i måneden gjennom skoleåret, der

<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere om ny rammeplan for kulturskoler skal legges til grunn for driften (ikke lovpålagt). • Prioritere tilbudet innenfor ramme og ut fra ungdommers interesser. Bedre kompetansen i bruk av digitale verktøy, samt vurdere digitale undervisningstilbud. • Samarbeid med foreldregruppen for drift av skolekorps og rekruttering av nye elever til korpsaktiviteter • Fokus på foreldrestøtte, samordne tilbud til familier i Gausdal kommune. 	<p>aktuelle saker er drøftet. Ungdomsklubben har arrangert aktiviteter ut i fra ungdommenes ønsker og behov.</p> <p>Kulturskolen har implementert deler av den nye rammeplanen, og legger deler av den nye fagplanen til grunn for driften.</p> <p>Det har vært gjennomført flere kurs for digital musikkproduksjon</p> <p>Det jobbes med kompetanseheving innen digitale verktøy internt i kulturskolen.</p> <p>Skolekorpset er selvstyrt og jobber for å rekruttere egne korpselever. Kulturskolen arbeider med å rekruttere inn egne elever på korpsinstrumenter.</p> <p>Alle voksenpersoner skal være trygge og profesjonelle møtet med barn, unge og deres foresatte. Det inviteres til og legges til rette for samarbeid med foresatte for å skape gode og trygge fritidsarenaer.</p>
--	---

ØKONOMI:

Avlagt regnskap viser at planområdet gikk i balanse ved årets slutt. Dette er i tråd med det som ble anslått ved rapporteringen per 2. tertial.

06 TEKNISK DRIFT

OM PLANOMRÅDET

Planområdet omfatter prosjektering, veger, miljø- og trafikksikkerhetstiltak, brannvern og feiling, vann- og avløpsanlegg, renovasjon, septik og idrettsforvaltning.

Mye kommunal infrastruktur som er viktig for innbyggerne, er skjult i bakken. Her et bilde fra legging av vann- og avløpsledning.

STATUS OG NØKKELTALL

KOSTRATALL / STATISTIKK 2017	Gausdal	Oppland	Gr. 11	Norge
Netto driftsutgifter kommunale veger og gater (kr pr. innbygger)	1 032	1 116	1 251	1 061
Årsgebyr for vannforsyning*	2 996	3 930	2 941	3 431
Årsgebyr for avløpstjenesten*	4 061	4 930	3 676	3 839
Årsgebyr for avfallstjenesten*	2 432	2 203	3 192	2 712

UTVIKLINGEN FOR PLANOMRÅDET OVER TID	2014	2015	2016	2017
Netto driftsutgifter i kr pr. innb. kommunale veger og gater	1 132	950	991	1 032
Årsgebyr for vannforsyning*	3 875	3 525	3 525	2 996
Årsgebyr for avløpstjenesten*	4 089	4 702	5 078	4 061
Årsgebyr for avfallstjenesten*	2 176	2 216	2 292	2 432

*Gebyret er oppgitt for år n+1, dvs at for 2017 oppgis gebyret gjeldende for 2018

Kommentarer til nøkkeltallene:

Selvkostområdene vannforsyning og avløpstjenester har de siste årene gått i pluss i forhold til budsjett, og disse midlene er avsatt på fond. Kommunen har ikke lov til å tjene penger på disse tjenestene, slik at det som blir avsatt på fond skal komme de som har betalt gebyrene til gode. Derfor har det nå vært rom for å redusere vanngbyrene med 15 % og avløpsgebyrene med 20 % fra 1. januar 2018. I forbindelse med budsjettet for 2019 vil det bli vurdert hvorvidt det er grunnlag for å ytterligere redusere gebyrene innen vann- og avløpssektoren.

Ellers har det vært et normalt driftsår for kommunale veger og gater, og kostnadene på dette området ligger på landsgjennomsnittet.

STYRINGSKORT

STYRINGSINDIKATORER	MÅL	STATUS
TJENESTEPERSPEKTIVET	2017	2017
Avvik på levering av vann i tilfredsstillende mengde og kvalitet i henhold til gjeldende lover og forskrifter (jfr. serviceerklæring).	0	3
Avvik på bortledning og rensing av avløpsvann i henhold til standard fastsatt i serviceerklæring.	< 3	6
Avvik på vedlikehold (sommer/vinter) av kommunale veger i henhold til avtalt standard (jfr. serviceerklæring).	< 5	8
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET *	MÅL	2017
Nærvær	96	95,9

*) Medarbeiderperspektivet omfatter også ansatte på planområde 7.

KOMMENTARER

Avvik vann:

- Kimtall viser det totale antall bakterier, og indikerer at det kan være behov for rengjøring av ledningsnett/basseng, -er ikke sykdomsfremkallende.

Avvik avløp:

- Overløp, korte perioder i forbindelse med vedlikehold knyttet til kloakkpumpestasjoner ved Prestegården, Buvollen og Svingvoll.
- Tett kloakk på Skei, mot Austlid.
- Det har også skjedd at pumpene i Skeiselve og Svingvoll stoppes ved styrtregn for å avlaste Lillehammer Renseanlegg.

Avvik kommunale veger:

- Sporete veg/for sein høvling, -gjelder Holshågan og Bjørndalsvegen.
- Problemer på grusvegene i vårløsningen, -som var verre enn vanlig i 2017, samt en del hullete/sporete grusveger sommer og høst.

Nærværet er ganske nært målet for 2017.

STATUS VEDR. FOKUS 2017

Fullføre revisjon av trafikksikkerhetsplan.	Planen er ferdigstilt. Ble vedtatt av kommunestyret 23.02.17. (Revidert vinter 2018, etter kommunestyrets vedtak om skoleskyss.)
God kvalitet på ledningsnett for å redusere lekkasjer inn/ut på ledningsnett.	Søkt og funnet vannlekkasjer: <ul style="list-style-type: none">- 12 stk. på private stikkledninger- 3 stk. på kommunal hovedledning (over elva i Svingvoll og strekningen driftsstasjonen - Linflåa)

Gjennomgå rutiner, og fokus på internkontroll for å prøve å redusere overtidsbruken.	Stadig flinkere til å planlegge og gjennomføre forebyggende tiltak på alle våre VA-installasjoner. Spyling av basseng og ledninger utført som planlagt. Utsjekking av to elektroniske styringssystemer pågår.
Utbedring av ledningsnettets Skei – Svingvoll.	Første etappe på ca. 2 km ferdigstilt. Prosjektering av neste etappe på ca. 2,5 km pågår. Oppstart høsten 2018.
Fullføre planlegging av tiltak for overvannsproblematikk i forbindelse med utbygging av boligfeltet Heggen 4, samt andre relevante områder.	Arbeid med reguleringsplan ferdig. Prosjektering av infrastruktur ferdig i april/mai 2018. Planlagt anleggsstart i sept. 2018. Skogen er hogd på hele området.
God timing på arbeid (grusveger) v/god dialog med entreprenør.	Gjennomført til rett tid og i rett rekkefølge og med riktig kvalitet; høvling, grusing og støvdemping. Gode forberedelser ved maskin-innleie, og god dialog med entreprenører.
Aktsomhetssoner i regulerte områder – sjekke ut eksisterende planer.	Segalstad Bru området og Strand – Espedalen ble sjekket ut i 2016. Ikke gjort noe mer i 2017.
Utarbeide handlingsplan for samfunnssikkerhet og beredskap 2017 – 2020	Arbeid med handlingsplan er igangsatt, men stilles i bero i påvente av revisjon av ROS i samarbeid med Lillehammer og Øyer.

ØKONOMI:

Det ble et merforbruk på 0,1 mill. kr ved utgangen av året. Det ble i rapporteringen per 2. tertial varslet om store inntekter knyttet til selvkostområdene, men ikke øvrige områder som skulle tilsi avvik. Resultatet ble dermed som forventet.

Merforbruket knytter seg til kommunale veger og drift av løypemaskin. Administrasjonen anser avviket for å være relativt lite tatt i betraktning den usikkerheten som alltid knytter seg til vegvedlikehold.

07 BYGG/EIENDOM/AREAL

OM PLANOMRÅDET

Planområdet omfatter omsorgsboliger, sosiale boliger, støtteordninger, utleievirksomhet, byggesak, oppmåling, arealplanlegging, egen næringsvirksomhet og utbyggingsområder for boliger. Hele kommunens bygningsmasse er nå samlet på dette planområdet.

Kommunens desidert største investeringsprosjekt noen sinne er byggingen av Fjerdum skole og barnehage. Prosjektet har en utgiftsramme på 134,4 mill. kr. Dette er inklusive uteområdet både ved skolen og barnehagen.

STATUS OG NØKKELTALL

KOSTRATALL / STATISTIKK 2017	Gausdal	Oppland	Gr. 11	Norge
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, byggesaker med 12 ukers frist (kalenderdager)	23			
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, byggesaker med 3 ukers frist (kalenderdager)	14			
Netto driftsutgifter til bygge- delesaksbehandling og seksjonering, per innbygger i kroner	10	4	15	18
UTVIKLINGEN FOR PLANOMRÅDET OVER TID	2014	2015	2016	2017
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, byggesaker med 12 ukers frist (kalenderdager)	18	21	16	23
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, byggesaker med 3 ukers frist (kalenderdager)	13	13	17	14
Netto driftsutgifter til bygge- delesaksbehandling og seksjonering, per innbygger i kroner	226	132	43	10

Kommentarer til nøkkeltallene:

Statistisk sentralbyrå har ikke kommet med tall for saksbehandlingstid og tidsfrister på byggesaker for resten av landet. En ser imidlertid at gjennomsnittlig saksbehandlingstid er noenlunde stabil i Gausdal over tid.

Det har de siste årene vært en positiv utvikling i netto driftsutgifter til bygge- og delesaksbehandling. Dette har sammenheng med at gebyrene er økt en del de siste årene. I tillegg har det vært økende aktivitet i byggenæringen, noe som generer mer inntekter.

STYRINGSKORT

STYRINGSINDIKATORER	MÅL	STATUS
TJENESTEPERSPEKTIVET	2017	2017
Andel saker (søknader, meldinger, planforslag) innenfor lovpålagt saksbehandlingstid (%)	100	87
Hvor fornøyd er du med kvaliteten i saksbehandlingen i byggesaker.	5	4,9
Hvor fornøyd er du med servicen du får fra byggesaksavdelingen	5,1	4,8
Hvor fornøyd er du med saksbehandlingstiden på byggesaker	5	4,7

Det har vært en relativt stor økning i byggeaktiviteten i kommunen den senere tid, noe som også naturligvis medfører økt mengde saksbehandling på byggesak. Stillingsressursene ble økt med 50 % fra 01.01.17, men saksmengden har vært fortsatt økende, og er noe av forklaringen på hvorfor bare 87 % av sakene er behandlet innen tidsfristene. En noe lavere score enn målsettingen på brukerundersøkelsen skyldes nok det samme forholdet.

STATUS VEDR. FOKUS 2017

Sikre tilstrekkelig kapasitet innen byggesaksbehandling	Det er tilført en 50 % stilling som byggesaksbehandler fra 01.01.17. Saksmengden har fortsatt å øke gjennom året, og ytterligere styrking vurderes fortløpende.
Fortsette arbeidet med å bedre kvaliteten på opplysninger i matrikkelen.	Pågår og er kommet ganske langt: Eiendommer som mangler i matrikkelen er 67 stk. Eiendommer som ligger i samme teig er 78 stk. Rapport om framdrift levert til Fylkesmannen 1. mars 2017. Kommunen er avhengig av respons fra eierne/arvingene til disse eiendommene, men det er lite respons fra disse. Det er dialog med Kartverket om noe av dette kan gjøres uten aktivt samtykke, bare med varsel.
Fortsette arbeidet med handlingsplan for rehabilitering og verdibevarende vedlikehold av kommunens bygningsmasse.	Handlingsplan for rehabilitering og vedlikehold er utarbeidet og distribuert til enhetslederne. Gjennomføring av utbedringsarbeider er igangsatt. Arbeidet med registrering av feil og mangler

	<p>videreføres i 2018, og gir grunnlag for årlig rullering av planen.</p>
<p>Arealeffektivisering av bygningsmassen. Vurdere om bygningsmassen kan utnytted bedre, og om noe kan selges.</p>	<p>Herredshuset i Forset er lagt ut for salg. Ett bud mottatt, men måtte avvises på grunn av vilkår som ikke kunne innfris. Er således ikke solgt foreløpig.</p> <p>Omorganisering/ombygging ved Flatland pågår for å frigjøre GAVO-bygget. GAVO-bygget er solgt til Gausdal Bruvoll SA, og de overtar 01.06.2018.</p> <p>Frydenlund 27 er solgt.</p> <p>Bygging av ny skole og barnehage på Fjerdum frigjør bygningsmasse i Myra og Engjom. Denne bygningsmassen kan avhendes når det nye bygget på Fjerdum tas i bruk høsten 2018. Flytting påstartes i løpet av juni.</p> <p>Midlertidige lokaler i brakkerigg på Engjom er sagt opp fra 1. juli 2018. Leieforholdet utgår på dette tidspunktet.</p>
<p>Internkontrollrutiner for bygningsdrift</p>	<p>Forslag til rutiner er utarbeidet for alle formålsbygg. Rutinene er under stadig revidering/utvikling, og vil også bli brukt som dokumentasjon på tilfredsstillende drift i forbindelse med garantier i EPC-prosjektet. HMS tas inn. Uttesting i praksis pågår.</p>
<p>Vurdere kjøp og/eller bygging av boliger.</p>	<p>Det er i 2017 kjøpt 4 nye boligenheter. Alle er overtatt og tatt i bruk.</p>
<p>Sikre gode lærings- og arbeidsarenaer ved nye Fjerdum skole og barnehage.</p>	<p>Det i løpet av vinteren 2017 gjennomført involvering av lag og foreninger, ansatte, samt elever og foreldre fra SU og FAU. Det er foretatt befaring av barneskoler, og rektor fra Follebu skole er involvert med sin erfaring i planleggingen.</p> <p>Det har kommet mange innspill. Disse er vektlagt og innarbeidet i de løsninger som er blitt valgt både innvendig og utomhus.</p> <p>I tillegg til nevnte involvering har fagpersoner fra Aktiv i skole, bedriftshelsetjenesten, folkehelsekoordinator og landskapsarkitekter</p>

	<p>deltatt i planleggingen.</p> <p>Utomhus-arbeidene fullføres i løpet av juli 2018, og skal stå ferdig ved oppstart SFO og barnehage i slutten juli.</p> <p>Det pågår fortsatt videre arbeider med Trygge skoleveier, droppsoner ved travbanen og turstien til Fjerdum skole og barnehage.</p>
--	---

ØKONOMI:

Det ble et mindreforbruk på hele 2,7 mill. kr ved årets slutt på planområdet. Ved rapporteringen per 2. tertial ble det varslet om økte inntekter knyttet til kart/oppmåling og byggesak. Dette er imidlertid inntekter som det ikke uten videre er enkelt å anslå, da de er direkte knyttet til byggeaktiviteten. Netto utgifter til plan, kart/oppmåling og byggesak ble 1,7 mill. kr lavere enn budsjettet. Dette knytter seg i hovedsak til økte inntekter.

Når det gjelder kart/oppmåling, ble kommunens inntekter i 2017 så høye at det ble nødvendig å foreta avsetning til selvkostfond på området. Det vil bli vurdert i forbindelse med budsjettprosessen for 2019 hvorvidt det nå er grunnlag for ikke å prisjustere gebyrene, eventuelt å redusere dem noe.

Økte husleieinntekter på nær 1,1 mill. kr knyttet til utleie av omsorgsboliger og øvrige utleieboliger er også en viktig årsak til merinntekten på planområdet. Dette er som følge at både høyere utleiegrad og økte husleiepriser, og det er videre kjøpt noen flere utleieboliger som også genererer økt leieinntekt.

08 INTERKOMMUNALT SAMARBEID

OM PLANOMRÅDET

Området omfatter utgifter knyttet til interkommunalt samarbeid. Dette innebærer i praksis utgifter og inntekter til Regionrådet for Lillehammer-regionen, felles Landbrukskontor for Lillehammer-regionen, EIOFF-samarbeid i tilknytning til SD-anlegg, Regional Frisklivssentral og Regional kreftomsorg. Utgiftene og inntektene her skal både i budsjettet og regnskapet balansere. Kommunens tilskudd til deltakelse i fellesskapene føres på de respektive planområdene, det vil si planområde 2 Næring og miljø for tilskudd til landbrukskontoret og til Regionrådet, planområde 7 Bygg/eiendom/areal for samarbeidet i tilknytning til SD-anlegg og planområde 11 Helse for tilskudd til Regional Frisklivssentral.

Landbrukskontoret i Lillehammer-regionen har som en av sine oppgaver rådgivning i forbindelse med oppføring av driftsbygninger. Her bilde fra en ferdigbefaring for godkjenning av tilskudd fra Innovasjon Norge.

STYRINGSKORT

STYRINGSINDIKATORER	MÅL	STATUS
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET *1)	2017	2017
Nærvær (%) *	99	98,6

* Dette gjelder alle ansatte knyttet til de interkommunale samarbeidene som Gausdal har arbeidsgiveransvar for.

Det er en høy nærværprosent for ansatte på dette planområdet.

ØKONOMI:

Planområdet gikk i balanse ved årets slutt.

OVERSIKT OVER KOMMUNENS INTERKOMMUNALE SAMARBEID

Det er nedenfor gitt en samlet oversikt som viser utgifter knyttet til alle de ulike interkommunale samarbeidene kommunen deltar i. Denne oversikten er tatt inn her på planområde 8, selv om dette planområdet gjelder kun de samarbeidene som Gausdal er vertskommune for.

I kolonnen «Planomr.» er det lagt inn en henvisning til hvilket planområde utgiften føres på i kommunens regnskap.

Navn på samarbeidet og organisering	Vertskommune	Omfatter	Plan-omr.	Utgift i regnskapet	Note
Interkommunale samarbeid § 28 i kommuneloven:				Tall i hele 1000 kr	
Fellesenhet Økonomi	Lillehammer	Regnskap, lønn, fakturering, skanning	1	2 674	
Fellesenhet skatt/innfordring	Øyer	Skatt, arbeidsgiverkontroll og innfordring	1	1 213	1)
Lillehammerregionen Vekst	Lillehammer	Næringsrådgivning	2	929	
Felles Landbrukskontor i Lillehammerregionen	Gausdal	Saksbehandling og rådgivning innen skog og landbruk	2	2 796	2)
Aktiv i skole (tidligere Idrett i skole)	Lillehammer	Fysisk aktivitet for barn i skolen	3	258	
DIG3 samarbeid	Lillehammer	Drift av felles IT-løsning innen skole	3	0	3)
Eioff SD-anlegg	Gausdal	Sentral driftsstyringsanlegg bygninger	7	131	
GIS-samarbeid	Lillehammer	Samarbeid innen geografiske informasjonssystem	7	471	
NAV Lillehammer - Gausdal	Lillehammer	NAV	10	7 462	4)
Regional Frisklivssentral	Gausdal	Veiledning fysisk aktivitet, ernæring, livsstil	11	332	
Legevakt	Lillehammer	Interkommunal legevakt	11	1 785	
Miljørettet helsevern	Lillehammer	Miljørettet helsevern	11	118	
Intermediærplasser	Lillehammer	Intermediærplasser på Lillehammer Helsehus	12	1 400	
KAD-plasser	Lillehammer	5 KAD-plasser i det nye legevaktbygget.	12	422	

Navn på samarbeidet og organisering	Vertskommune	Omfatter	Plan-omr.	Utgift i regnskapet	Note
SU-enhet	Lillehammer	Sykehjemsoverlege og system-koordinator Gerica	12	495	
Gerica	Øyer	Felles elektronisk pasientjournal	11, 12	127	
Kjøp av tjenester:					
Innkjøp – kjøp av tjenester	Lillehammer	Innkjøp	1	365	
Internkontrollstilling	Lillehammer	Internkontroll	1	98	
Felles renholdsrådgiver	Oppland fylkeskommune	Rådgiver renhold kommunale bygg	7	202	
Reisevaksiner	Lillehammer	Reisevaksiner	9	45	
Interkommunalt samarbeid § 27 i kommuneloven:					
IKA Opplandene	Oppland fylkeskommune	Arkivsamarbeid	1	0	
Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet	Oppland fylkeskommune	Sekretariat for kontrollutvalg	1	201	
INNOFF		Innkjøpssamarbeid	1	0	
Lillehammer Regionen Brannvesen	Lillehammer	Brann- og feiervesen	6	6 407	5)
Partnerskapsavtale					
Regionrådet i Lillehammer-regionen		Utviklingsarbeid i regionen	2	333	6)
Interkommunale selskap (IKS):					
Innlandet revisjon IKS		Revisjonstjenester	1	701	
GLØR IKS		Renovasjons-tjenester	6	9 199	
Gudbrandsdalen Krisesenter IKS		Krisesenter	9	409	
Sum utgifter til interkommunale samarbeid i 2017:				38 574	

Noter:

- 1) Det er inkl. 84.000 kr i tilbakeført overskudd fra tidligere år fra Fellesenhet Skatt/innfordring.
- 2) Det er inkl. 249.000 kr i tilbakeført overskudd fra tidligere år fra Landbrukskontoret i Lillehammerregionen.
- 3) Det er avdekket feilfakturering for tidligere år. Dette er avregnet slik at det ikke ble sendt krav for 2017.
- 4) Dette inkluderer utgifter til kontordrift, økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsordning, og arbeid med Husbankens tilskudd- og låneordninger.
- 5) 155.000 kr av disse utgiftene er dekket av fondsmidler avsatt til kursing av brannmannskaper i Gausdal.
- 6) Oppland fylkeskommune har arbeidsgiveransvaret, Gausdal kommune fører regnskapet.

09 BARN OG FAMILIE

OM PLANOMRÅDET

Planområdet består av pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), familieteam, flyktningetjeneste, barneverntjeneste og helsestasjons-/skolehelsetjeneste med svangerskapsomsorg og barnefysioterapi.

STATUS OG NØKKELTALL

KOSTRATALL / STATISTIKK 2017	Gausdal	Oppland	Gr. 11	Norge
Barneverntjenesten				
Netto driftsutgifter pr. innbygger til sammen, barnevernstj.	1 620	2 376	2 311	2 216
Brutto driftsutgifter pr. barn som ikke er plassert av barnevernet (f. 251, tiltak i hjemmet)	18 816	-	-	38 009
Brutto driftsutgifter pr. barn som er plassert av barnevernet (f. 252, tiltak utenfor hjemmet)	485 000	-	-	428 938
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0 – 18 år	5,0	6,1	5,7	5,1
Helsestasjons- og skolehelsetjenesten				
Årsverk av helsesøstre pr. 10.000 innbyggere 0- 5 år	133,5	94,8	92,8	81,3
Årsverk av fysioterapeuter pr.10 000 innbyggere 0-5 år	5,8	8,9	7,0	7,1
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen 2 uker etter hjemkomst	95,6 %	94,3 %	90,8 %	88,1 %
UTVIKLINGEN FOR PLANOMRÅDET OVER TID	2014	2015	2016	2017
Barneverntjenesten				
Netto driftsutgifter pr. innbygger til sammen, barnevernstj.	1 267	1 337	1398	1 620
Brutto driftsutgifter pr. barn som ikke er plassert av barnevernet (f. 251, tiltak i hjemmet)	33 173	22 452	24 810	18 816
Brutto driftsutgifter pr. barn om er plassert av barnevernet (f. 252, tiltak utenfor hjemmet)	342 137	349 364	452 333	485 000
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0 – 18 år	4,1	4,3	4,2	5,0
Helsestasjons- og skolehelsetjeneste:				
Årsverk av helsesøstre pr. 10.000 innbyggere 0 – 5 år	80,0	101,6	94,4	133,5
Årsverk av fysioterapeuter pr 10 000 innbyggere 0-5 år	5,2	5,1	5,4	5,8
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen 2 uker etter fødsel	45,8 %	96,6 %	102 %	95,6 %

Kommentarer til nøkkeltallene:

Barnevern: Vi har en effektiv barneverntjeneste i Gausdal. Vi ligger på landssnittet når det gjelder antall barn som får tiltak, men ligger godt under i driftsutgifter pr innbygger. Kommunen ligger noe over snittet på kostnader for barn som er plassert, men vi har relativt få plasseringer.

Helsestasjon- og skolehelsetjenesten: Kommunen er for tiden godt bemannet på helsestasjonen og i skolehelsetjenesten, noe som er i tråd med nasjonale føringer og lokal prioritering. En del av økningen er finansiert av statlige tilskudd. Det er i 2016 oppgitt at andel nyfødte med hjemmebesøk innen 2 uker etter fødsel er 102 %. Dette skyldes at nyfødte har fått besøk både av helsesøster og av jordmor (rapportert dobbelt).

STYRINGSKORT

STYRINGSINDIKATORER	MÅL	STATUS
TJENESTEPERSPEKTIVET	2017	2017
Andel barn i tiltak under barnevernet som har tiltaksplan	100 %	100 %
Andel barn, henvist til PPT, som får sakkyndig vurdering innen 3 måneder	100 %	0 % *
Andel førstegangsfødende som får hjemmebesøk innen 2 uker	100 %	100 %
Barn over 7 år: Har barnevernstjenesten snakket med deg om det som er vanskelig hjemme? (KOR-skjema)	100 %	100 % **
Andel foreldre som ber om COS-P (Trygghetssirkelen/ Trygge barn) og får tilbud om kurs innen 4 uker	80 %	100 %

*) Fra henvisning til PPT til sakkyndig vurdering foreligger, tar det per i dag ca. 4 måneder. Det understrekes at det settes i gang tiltak for elevene selv om det ikke foreligger en komplett sakkyndig vurdering, der PPT veileder fra henvisningstidspunktet.

***) Alle sjuåringer er spurt, men KOR-skjema er ikke benyttet i alle tilfeller.

MEDARBEIDERPERSPEKTIVET	2017	2017
Nærvær	95	95,9

STATUS VEDR. FOKUS 2017

Etablering, videreutvikling og gjennomføring av universelle, forebyggende tiltak.	Gjennom SLT driftes blant annet Annerledesdagen for 10.klasse, samt et interkommunalt samarbeid med Lillehammer og Øyer knyttet til arbeid med ungdom som faller utenfor samfunnsfellesskapet.
Fokus på foreldrestøtte, samordne tilbud til familier i Gausdal kommune.	Tilbud om COS-P til foreldre gis foreløpig fra familieteamet som gruppetilbud i deler av året. I tillegg får alle som etterspør det individuelt tilbud om kurs. Familieråd som metode er i bruk.
Samhandling med skole/barnehage på utvikling av gode rutiner og systemarbeid.	Ressursteam bestående av skolens ledelse og representant fra PPT er opprettet og i drift på alle skoler. Barneverntjenesten har kontaktpersoner for alle skoler og barnehager med oppsatt plan for tilstedeværelse.
Videreføring av Gausdalsmodellen (fysioterapi og helsestasjon).	Helsesøster i barnehage og veiledning til barnehagene på motorikk/bevegelse fortsetter etter oppsatt program.
Fokus på tema: forebygging og håndtering av vold i nære relasjoner. Foreldreveiledning til nyankomne flyktninger som del av introduksjonsprogram, tilbud om COS-P til alle	Tilbud om foreldreveiledning gis til nyankomne flyktninger gjennom Lillehammer Læringscenter og gjennomføring av ICDP – et foreldreveiledningsprogram fra helsesøster.

foreldre med barn i alderen 0-6 år.	
Deltakelse i interkommunalt samarbeid om lovpålagt barnevernsvakt.	Forslag til organisering av interkommunal barnevernsvakt er under utarbeidelse med beregnet oppstart innen 1.1.2019.

ØKONOMI:

Planområdet fikk et mindreforbruk på nær 0,2 mill. kr ved årets utgang. Ved rapporteringen per 2. tertial ble det estimert et mulig merforbruk i størrelsesorden 0,8-1 mill. kr.

Hovedårsaken til at det gikk bedre enn antatt, er at nivået på iverksatte nye barneverntiltak ble noe lavere enn forventet på grunn av nemndsbehandling og sakkyndighetsarbeid. Det er imidlertid varslet at det vil kunne bli en økning i 2018, noe som i så fall vil bli omtalt i rapporteringen for 1. tertial 2018.

10 SOSIALE TJENESTER OG SYSSELSETTING

OM PLANOMRÅDET

Planområdet består av gjeldsrådgivning, bostøtte, saksbehandling av Husbankens låne- og tilskuddsordninger, sosial rådgivning, økonomisk sosialhjelp, tilbud til rusmisbrukere, flyktningsjeneste, sysselsetting, aktivitets og arbeidstilbud for funksjonshemmede, oppfølgingstjeneste for ungdom, samt GAVO.

STATUS OG NØKKELTALL

KOSTRATALL / STATISTIKK 2017	Gausdal	Oppland	Gr. 11	Norge
Netto driftsutg. til økonomisk sosialhjelp pr. innb 20-66 år i kr.	673	1 778	1 750	1 819
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned	6 354	*	*	*
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år i prosent av innbyggere 20-66 år	2,2	*	*	4,0
Korrigerte driftsutgifter til sosialtjenesten pr. mottaker	48 950	*	*	47 216
UTVIKLINGEN FOR PLANOMRÅDET OVER TID	2014	2015	2016	2017
Netto driftsutg. til økonomisk sosialhjelp pr. innb 20-66 år i kr.	883	735	644	673
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned	7 018	6 866	6 796	6 354
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år i prosent av innbyggere 20-66 år	2,3	2,0	2,3	2,2
Korrigerte driftsutgifter til sosialtjenesten pr. mottaker	56 033	67 395	63 047	48 950

*)Tall for sammenligning er ikke publisert.

Kommentarer til nøkkeltallene:

Gausdal kommune har lave utgifter til økonomisk sosialhjelp sammenlignet med andre. Kostnaden pr. mottaker er kraftig redusert fra 2016, og ligger nå tilnærmet likt med landsgjennomsnittet. I tillegg er andel sosialhjelpsmottakere i aldersgruppen 20-66 år betydelig lavere enn i landet for øvrig.

STYRINGSKORT

STYRINGSINDIKATORER	MÅL	STATUS
TJENESTEPERSPEKTIVET	2017	2017
Ventetid for å få svar på henvendelse i publikumsmottaket	5	4,7
Jeg opplever å bli behandlet med respekt	5	5,0
Veileder la vekt på det jeg hadde å si	5	5,4
Andel som er langtidsmottakere med økonomisk sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold pr. måned (6 av de 12 siste måneder)**	0,5	0,66
Andel unge (18-24 år) som har mottatt økonomisk sosialhjelp pr. måned**	1	2,5
Andel som har mottatt økonomisk sosialhjelp	0,6	3,5
Antall deltakere i KVP (kvalifiserings-programmet)	5	5

Kommentar:

Tilbakemelding fra brukerne er jevnt over god. Det som imidlertid peker seg ut i noe negativ retning er ventetid i publikumsmottaket.

Det er noe flere langtidsmottakere som har økonomisk sosialhjelp som viktigste inntektskilde enn det som var målsettingen. Det samme er tilfellet når det gjelder unge mottakere av økonomisk sosialhjelp og andel av kommunens innbyggere som har mottatt økonomisk sosialhjelp i en eller annen form.

STATUS VEDR. FOKUS 2017

Fremmedspråklige Etablere teamet «Arbeidsintegrering» som skal jobbe med brukere med fluktbakgrunn der språk og kulturelle utfordringer er til hinder for arbeid. Teamets målsetting er raskere overgang til arbeid/utdanning etter endt Introduksjonsprogram.	Arbeidsintegreringsteamet (AI) ble etablert 01.01.17. Teamet har jobbet med å bli kjent med brukerne, kompetanseheving og oppfølging av tiltak og deltakere i tiltak. Det er videreført tiltak/opplæring innen pleieassistentyrket og høsten-17 startet vi opp med et nytt kurskonsept; Mat og service med ny tiltaksarrangør. Ved å ha dedikerte medarbeidere knyttet til dette mener vi å ha oppnådd bedre resultater enn vi ellers ville ha gjort.
--	---

<p>Det skal etableres gode samhandlingsrutiner med flyktingetjenesten i Gausdal.</p>	<p>Det er etablert samarbeidsavtale mellom NAV Lillehammer-Gausdal og Gausdal kommune.</p>
<p>Lavinntektsfamilier NAV Lillehammer-Gausdal er med i et forskningsprosjekt i regi av Arbeids- og velferdsdirektoratet og HiOA (Høyskolen i Oslo og Akershus) hvor det skal prøves ut en metode for helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier. Prosjektperioden går fra 2016 til 2018. Familiene som trekkes ut til å være med i prosjektet vil bli fulgt opp av familiekoordinator ansatt på NAV og disse vil ha fokus på områdene arbeid, økonomi, bolig og barnas situasjon. Dette vil kreve informasjon og involvering av alle samarbeidende tjenester i begge kommuner. Prosjektets målsetting er å forhindre sosial arv, og forebygge at barn i familier med lav inntekt forblir fattige på grunn av manglende utdanning, arbeidsmuligheter og manglende sosial integrering.</p>	<p>Det har gjennom året i snitt vært ca. 21 familier i Lillehammer/Gausdal som deltar i prosjektet, og med dette er måltallet nådd. Dersom en eller flere familier har gått ut av prosjektet, har det vært rekruttert nye. 2017 var prosjektets 2. år og vi ønsker i løpet av 2018 å vurdere om, og eventuelt hvilke deler av metoden som kan og bør implementeres i organisasjonen og hvordan dette skal gjøres.</p>
<p>Aktivitetsplikt Fra 01.01.17 iverksettes aktivitetsplikten for sosialhjelpsmottakere under 30 år. I Gausdal er det stilt krav til aktivitet over flere år, men utfordringen knytter seg spesielt til egnede tiltak for unge rusmisbrukere. Lillehammer har et samarbeid med Frelsesarmeen som skal videreføres. Det må i 2017 jobbes med tilbud som også favner unge sosialhjelpsmottakere i Gausdal.</p>	<p>Gausdal og Lillehammer kommuner har begynt gjennomgang på kommunale tiltak som kan nyttes til aktivitetsplikt for ulike mottakere under 30 år. Ikke fullført i 2017.</p>
<p>I 2017 skal organisasjonsendringene for NAV Lillehammer-Gausdal iverksettes. Dette innebærer opprettelse av nye avdelinger og team, innplassering av medarbeidere i team/avdelinger, rutiner og fagutvikling.</p>	<p>NAV Lillehammer-Gausdal iverksatte ny organisering med nye team og avdelinger på tvers av kommunegrensene i januar 2017. Det ble helt på tampen av året besluttet å evaluere organiseringen i januar/februar 2018. Alle medarbeidere har i løpet av året gått fra stasjonære løsninger til mobile IKT-løsninger. Dette medfører at møter kan avholdes på arbeidsplassen og i andre kontorlokaler enn i NAV sine lokaler når det er hensiktsmessig.</p>
<p>Prosjekt vedrørende tverrfaglig samarbeid ved mottak av flyktinger.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Særskilt fokus på god inkludering i Gausdalssamfunnet. 	<p>Prosjektet er avsluttet og rapport overlevert. Hovedresultat er presentert for prosjekteier via tjenestekomite og formannskap. Implementeringsfasen er i gang.</p>

Fokus på tema: Bedre Tverrfaglig Samhandling – hvordan samhandle bedre rundt barn/familier med behov for flere tjenester samtidig.

Pågående prosess i samarbeid med blant annet kommunepsykolog, folkehelserådgiver og skole/barnehage.

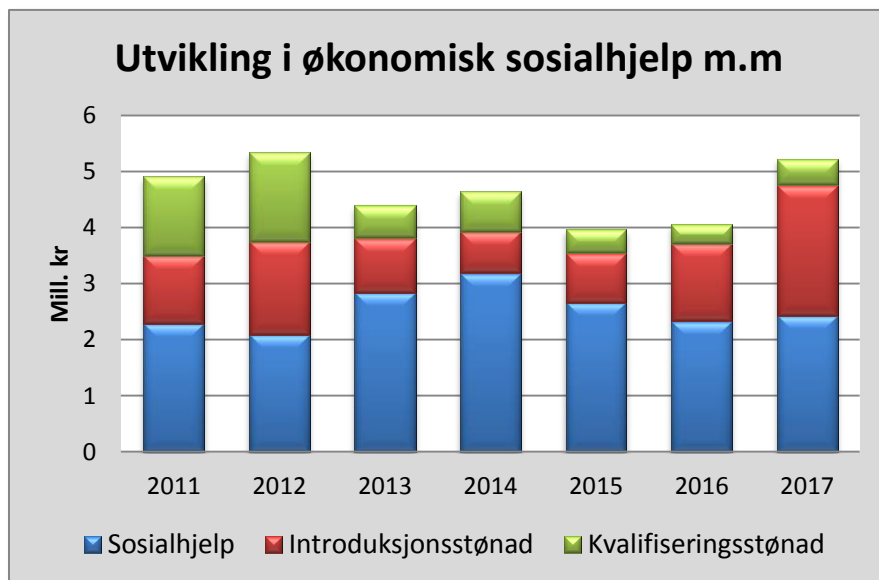
Nærvær på planområdet for ansatte i Gausdal kommune, status per 31.12.2017 er 95,3 %.

ØKONOMI:

Planområdet fikk et samlet mindreforbruk ved årets utgang på 0,7 mill. kr. Av dette gjelder 0,4 mill. kr lavere utgifter til kvalifiseringsprogram og økonomisk sosialhjelp enn budsjettet. Det ble ved rapporteringen for 2. tertial skissert et mulig merforbruk i størrelsesorden 0,3 mill. kr.

Syssetting, driften her gikk tilnærmet i balanse, noe som er som varslet per 2. tertial.

Planområdet for øvrig hadde et mindreforbruk i størrelsesorden 0,3 mill. kr.

Utgiftene til økonomisk sosialhjelp er omtrent på samme nivå som fjoråret, det er en liten økning knyttet til utgifter til kvalifiseringsstønaden, mens det er en relativt stor økning i utgifter til introduksjonsstønader.

Økte utgifter til introduksjonsstønad er som følge av at kommunen på slutten av 2016 og i hele 2017 har bosatt flere flyktninger. Dette vil øke disse utgiftene noe i årene framover. Merutgiften er for øvrig dekket inn av større integreringstilskudd fra staten enn tidligere år.

11 HELSE

OM PLANOMRÅDET

Planområdet omfatter bofellesskapene Flatland og Bjørkvin, GAVO, Kulturkafeen, vernepleietjeneste, kommunale tiltaksplasser, psykisk helsearbeid (psykisk helsetjeneste og dagsenter), fysioterapitjeneste, ergoterapitjeneste, dagsenter for eldre, frisklivsentral (folkehelse), utgifter knyttet til kommunelegetjenesten, legevakt, miljørettet helsevern, teknisk hygiene, smittevern og forebyggende edruskapsarbeid, inklusiv inntekter/utgifter knyttet til skjenkebevillinger.

Heggelia ble tatt i bruk oktober 2017. Dette er et botilbud som er utarbeidet i tett samarbeid med ungdommene og deres pårørende for å få et så godt resultat som mulig. Tilbakemeldingene fra beboerne så langt er de trives i sine nye hjem. *Faksimile fra GD, foto av Karen Bleken.*

STATUS OG NØKKELTALL

KOSTRATALL / STATISTIKK 2017	Gausdal	Oppland	Gr. 11	Norge
Legeårsverk pr. 10.000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	14,3	12,4	12,2	11,1
Fysioterapiårsverk pr. 10.000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	10,4	11,8	10,1	9,5
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	4 197	3 000	2 919	2 645
Netto driftsutgifter til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger	3 106	2 183	2 070	1 831
Netto driftsutgifter til forbyggende arbeid, helse pr. innbygger	272	192	195	194
UTVIKLINGEN FOR PLANOMRÅDET OVER TID	2014	2015	2016	2017
Legeårsverk pr. 10.000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	11,7	11,0	14,5	14,3
Fysioterapiårsverk pr. 10000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	8,2	9,0	10,3	10,4
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	3 985	3 888	4 528	4 197
Netto driftsutgifter til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger	2 897	2 929	3 211	3 106
Netto driftsutgifter til forbyggende arbeid, helse pr. innbygger	446	344	624	272

Kommentarer til nøkkeltallene:

I KOSTRA-sammenheng er det utfordrende å skille nøkkeltallene som knytter seg til planområde 11 og 12. Dette er blant annet fordi funksjonsinndelingen fra SSB innenfor pleie og omsorg er svært grovmasket. Hjemmetjenester dekker både hjemmesykepleie, BPA (brukerstyrt personlig assistent), praktisk bistand og opplæring, tiltak til rusmisbrukere i eget hjem, og enkelte andre tjenester. Det betyr at både tradisjonell hjemmesykepleie og tjenester som gis på f.eks. Flatland og Bjørkvin er under samme paraply. Denne tjenesten er dermed delt mellom både planområder og enheter. Det samme forholdet har vi for institusjonstjenester: Dette kan gjelde både barn og unge under 18 år og sykehjems plasser for eldre. Vi har internt i kommunen mulighet til å skille de forskjellige tjenestene fra hverandre, men siden dette ikke er standardisert i KOSTRA, kan ikke dette brukes til sammenligning med andre kommuner.

Vi bruker pr. i dag netto driftsutgifter til pleie- og omsorg pr. innbygger 80 år og over som et nøkkeltall. Det vil si at man tar alle kostnader innen pleie og omsorg og deler på antall innbyggere over 80 år. Dette er uavhengig av hvem som mottar tjenestene. Gausdal kommune har flere innbyggere over 80 år enn de vi sammenligner oss med (Oppland, Norge og K11), og utgiften blir dermed lavere enn dersom vi hadde hatt færre eldre. Det er en viss sammenheng mellom antall eldre og utgiftene innen pleie og omsorg, men siden mer og mer av disse tjenestene gis til yngre tjenestemottakere er det naturlig at vi ser etter andre måter å sammenligne oss med andre på.

Antall legeårsverk har økt fra 11,7 til 14,3 (per 10 000 innbyggere) i perioden 2014- 2017. Gausdal ligger over gjennomsnittet for kommunegruppa og fylket i legedekning, og ligger også godt over landsgjennomsnittet.

Fysioterapiårsverk har vært stabilt lavt i Gausdal (sammenlignet med gjennomsnittet for Oppland) over tid. Dette bildet har nå endret seg, og en ser at i perioden 2014 til 2017 har antall fysioterapiårsverk (per 10 000 innbyggere) økt fra 8,2 til 10,4. Når det gjelder fysioterapiårsverk, ser en at vi i 2017 ligger litt lavere enn gjennomsnittet for Oppland (11,8), men at vår dekning på dette området ligger godt over landsgjennomsnittet (landsgjennomsnitt er 9,1).

Når det gjelder netto driftsutgifter til diagnose, behandling og rehabilitering i 2017, ligger Gausdal godt over gjennomsnittet for kommunegruppen, fylket og også over landsgjennomsnittet. En ser at dette området er styrket over tid, og dette skyldes i stor grad en økning i kapasitet i fastlegetjenesten. Samtidig så ser en at også rehabiliteringstjenesten er styrket i løpet av de siste årene.

Utgifter til kommunehelsetjenesten (netto driftsutgifter per innbygger i kroner) omfatter skole-/helsestasjonstjeneste, forbyggende arbeid helse og sosial, legetjeneste, rehabiliteringstjeneste samt psykisk helsetjeneste. Det synes som driftsutgifter per innbygger på dette området har en svak vekst, men har stabilisert seg i perioden 2014 til 2017 (fra 3985 i 2014 til 4197 i 2017). Gausdal bruker fortsatt mer på kommunehelsetjeneste per innbygger enn gjennomsnitt for Oppland og landet forøvrig. Dette antas å henge sammen med styrking av fastlegetjenesten og sterk satsing på forebyggende og helsefremmende tiltak generelt, men særlig knyttet til tidlig innsats barn og unge.

STYRINGSKORT

Fra 2017 er det utarbeidet noen nye indikatorer for å si noe om status og retning på det utviklings- og omstillingsarbeid de ulike tjenestene på dette planområdet er inne i. Dette er et arbeid som ikke er ferdigstilt, og det er foreløpig begrenset både med indikatorer og bakgrunnsdata.

STYRINGSINDIKATORER	MÅL	STATUS
TJENESTEPERSPEKTIVET	2017	2017
Frisklivssentralen: Antall henvisninger fra Gausdal	80	66
Psykisk helsetjeneste: Behandlingseffekt livskvalitet: Andel betydelig bedring / ikke betydelig bedring / forverring Mål: Betydelig bedring	60 %	60 %
Psykisk helsetjeneste: Behandlingseffekt – nytte av tiltak: Andel god nytte /liten nytte / ingen nytte. Mål: God nytte	60 %	60 %
Utvikling av psykisk helsetjeneste (rask hjelp): Andel samtaler som er gjort innen to uker	100 %	100 %
Utvikling av psykisk helsetjeneste: Andel samtaler der vi benytter Feedback informerte tjenester (FIT).	*	*
Utvikling av psykisk helsetjeneste: Andel som har fått brukerundersøkelse med avslutning	*	*
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET	2017	2017
Nærvær	92	91,7

*) FIT: Feedback Informed Treatment (eller feedback-informerte tjenester) er enda ikke tatt i bruk, da dette har vist seg å være en mer kompleks implementeringsprosess enn forventet, både i forhold til IKT-leveranser og kjøp av nettbaserte verktøy/lisenser som er godkjent med hensyn til informasjonssikkerhet og personvern. Forventet oppstart samkjøres regionalt, og vi ligger noe etter Lillehammer her.

Lavt nærvær skyldes i stor grad langtidsfravær.

STATUS VEDR. FOKUS 2017

Alle tjenester på planområdet skal arbeide kontinuerlig med fokus på kvalitetsforbedring og internkontroll.

Forebygge mer og reparere mindre <ul style="list-style-type: none">Satsing på hverdagsrehabilitering og tidlig innsats.Videreutvikle lavterskel tilbud.	<ul style="list-style-type: none">Innsatsteam hverdagsrehabilitering er godt i gang.Videre deltakelse i Kulturnettverket.Fokus på lavterskel dagtilbud.
Legetjenesten <ul style="list-style-type: none">Regionalt samarbeid rundt legevakt og ø-hjelps plasser.	<ul style="list-style-type: none">Etablering av fellesmøter for deltakende kommuner i regi av Lillehammer

<ul style="list-style-type: none"> • Internt samarbeid: Videreutvikle forum for samarbeid mellom fastlegetjenesten og kommunale helsetjenester. • Ressursutnyttelse internt i legesenteret; oppgavedeling og felles kulturbygging. 	<p>legevakt 2 ganger pr. år. Ny legevakt åpnet 21.08.17. Ø-hjelpsplassene ved det nye legevaktbygget åpnes sommeren 2018.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Felles møtepunkt mellom legene og hjemmetjenesten 2 ganger pr. år. Kommunelegen deltar fast på sektormøtet for helse hver 14. dag. • Kontinuerlig jobbing daglig og via fellesmøter og sosiale treffpunkt.
<p>Regionalt samarbeid / Helseregion Sør-Gudbrandsdal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompenserende tiltak for reduserte rehab-døgnplasser i spesialisthelsetjenesten, f.eks. vurdere å spisse intermedieærplasser mot rehabilitering. • Etablere regionale KAD-plasser for psykisk helse og rus fra 01.01.17. • Kompenserende tiltak for reduserte døgnplasser i spesialisthelsetjenesten innen psykisk helse, blant annet i forhold til ressurskrevende brukere m.h.p. psykisk helse og rus (bl.a. etablering av ambulant team). 	<ul style="list-style-type: none"> • Dette er ikke vurdert / tatt tak i, regionalt ansvar ligger her på Ringebu kommune. • Gausdal kommune har tilgang på KAD-plass innen psykisk helse og rus ved behov ved Lillehammer Helsehus. • Interkommunalt forprosjekt FACT (fleksibelt ambulant innsatsteam), som innebærer tett samarbeid mellom første og andrelinjetjenesten ble startet i 2017, og forprosjektet skal være ferdig i oktober 2018.
<p>Omstilling og utvikling av habiliteringstjenesten (i tråd med anbefalinger fra RO)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ombygging av øvre og nedre Flatland: Samorganisering av drift bofellesskap og dagsenter (mer ressurseffektiv drift). • Krysset Gjenbruk bygges om; fokus på å inkludere flere målgrupper, herunder aktivitetsplikt for sosialstønad. • Lage / følge opp prosjektplan for etablering av drift i Heggelia bofellesskap (yngre); innflytting høst 2017 (med innovasjonsfokus). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ombygging av nedre Flatland var ferdig til 01.12.17. Øvre Flatland er forventet ferdigstilt ca. 20.05.18. • Krysset Gjenbruk er ferdig bygd om, og det er åpnet for flere målgrupper (herunder brukere fra Heggelia). • Byggeprosjekt Heggelia var ferdig 01.09.17. Turnus i gang fra 09.10.17. Seks av åtte beboere er flyttet inn, og de resterende to boenhetene vil bli tatt i bruk i løpet av 2018.
<p>Utvikling av psykisk helsetjeneste</p> <ul style="list-style-type: none"> • Styrke kompetanse på rus / psykisk helse (herunder dobbeltdiagnoser). 	<ul style="list-style-type: none"> • Overføringen av kompetanse på rusfeltet startet opp i 2017 i samarbeid med NAV Lillehammer-Gausdal.

<ul style="list-style-type: none"> • Økt fokus på brukertilbakemeldinger og effektivitet; hva oppleves å være til nytte for bruker? • Veiledning og faglig utvikling (lærende organisasjon). 	<ul style="list-style-type: none"> • Interkommunalt prosjekt brukermedvirkning startet opp i 2017. Kommunen deltar også i regional arbeidsgruppe FIT (feedback informerte tjenester). Arbeidet videreføres i 2018. • Veiledning og faglig oppdatering er gjennomført.
<p>Internkontroll</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontinuerlig fokus på internkontroll rutiner i alle tjenester. • Oppdatere plan for Internkontroll, herunder informasjonssikkerhet og personvern. 	<ul style="list-style-type: none"> • Det er arbeidet grundig med dette i 2017, men dette er et område som krever kontinuerlig fokus også i framtida. • Undervisning for alle i enheten knyttet til informasjonssikkerhet og personvern er gjennomført.

ØKONOMI:

Planområdet fikk et mindreforbruk tilsvarende 0,3 mill. kr ved årets slutt. Det er samlet sett som rapportert per andre tertial. Planområdet er sammensatt av ulike tjenester, og det er et noe ulikt resultat innbyrdes mellom disse.

Legetjenesten fikk inn betydelig høyere inntekter enn antatt, og det ble dermed et samlet mindreforbruk på 1 mill. kr.

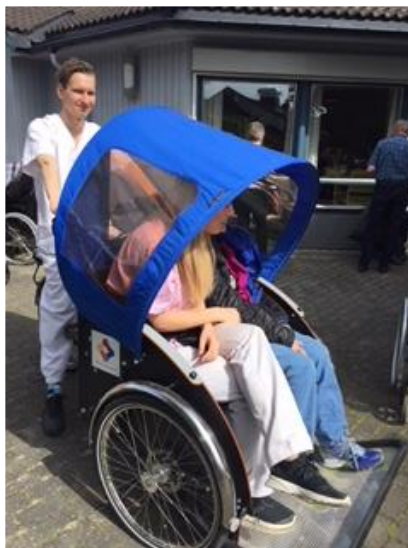
Tjenester i boligene fikk et merforbruk på 0,6 mill. kr. Når det gjelder Heggelia, kom tjenesten i drift fra oktober 2017, som var på et noe seinere tidspunkt enn det som var lagt inn i budsjettet. Det samme var tilfellet knyttet til planlagt ferdigstilling av ombyggingen ved øvre/nedre Flatland. Den forutsatte besparelsen i budsjettet ble dermed ikke mulig å innfri. Samtidig har det vært store utfordringer knyttet til drift av tjenestene, noe som har medført store utgifter til ekstrahjelp og overtid.

Ressurskrevende tjenester. Det har skjedd en del driftsmessige endringer i løpet av året som påvirker både utgifts- og inntektssiden. Tjenester til enkelte personer har blitt avsluttet/reduert, mens det for andre har økt. Selv om utgiften for kommunen er uendret, vil utgift for de aktuelle tjenestemottakerne bli lavere og dermed vil også tilskudd bortfalle eller bli lavere enn budsjettet.

12 OMSORG

OM PLANOMRÅDET

Planområdet omfatter kommunens pleie- og omsorgstilbud, og inneholder sykehjemsdrift, hjemmesykepleie, hjemmehjelp, omsorgsboliger, bofellesskap, omsorgslønn, brukerstyrt personlig assistanse, trygghetsalarm, tildelingskontor, kjøkkendrift i institusjon og matlevering til hjemmeboende.

Bildene er fra aktivitetsdag som ble arrangert ved Follebutunet sommeren 2017. Det var sang, musikk, besøk av hunder, kopplam og aktiviteter ute på området.

Arrangementet var et samarbeid med Venneforeningen, frivillige, dagsenter og sykehjemmet.

KOSTRATALL / STATISTIKK 2017	Gausdal	Oppland	Gr. 11	Norge
Netto driftsutgifter til pleie- og omsorg pr. innbygger 80 år og over (kr.)	378 773	392 472	392 458	403 017
Institusjoner, andel av netto driftsutgifter til pleie- og omsorg (%)	53,8 %	43,8 %	41,8%	44,5 %
Tjenester til hjemmeboende, andel av netto driftsutgifter til pleie- og omsorg (%)	39,4 %	53,1 %	54,6 %	50,6 %
Andel plasser i kommunen i skjermet enhet for aldersdemente (%)	42,2 %	32,7 %	30,6 %	26,5 %
Andel årsverk i brukerretnede tjenester med fagutdanning fra videregående skole (%)	49 %	43 %	42 %	40 %
Andel årsverk i brukerretnede tjenester med fagutdanning fra høyskole/universitet (%)	27 %	33 %	33 %	35 %
UTVIKLINGEN FOR PLANOMRÅDET OVER TID	2014	2015	2016	2017
Netto driftsutgifter til pleie- og omsorg pr. innbygger 80 år og over (kr.)	304 957	329 753	359 837	378 773
Institusjoner, andel av netto driftsutgifter til pleie- og omsorg (%)	56,5 %	57,1 %	57,3 %	53,8 %
Tjenester til hjemmeboende, andel av netto driftsutgifter til pleie- og omsorg (%)	36,1 %	35,8 %	35,4 %	39,4 %
Andel plasser i kommunen i skjermet enhet for aldersdemente (%)*	37,5 %	37,5 %	39,7 %	42,2 %
Andel årsverk i brukerretnede tjenester med fagutdanning fra videregående skole (%)	49 %	49 %	47 %	49 %
Andel årsverk i brukerretnede tjenester med fagutdanning fra høyskole/universitet (%)	22 %	25 %	26 %	27 %

*Det er ingen endring fra 2016, økning skyldes feil rapportering av antall senger på sykehjem.

Kommentarer til nøkkeltallene:

Kostnads- og aktivitetsbildet i pleie og omsorg viser en stabil utvikling i forhold til kommuner vi sammenligner oss med og landsgjennomsnittet. Tallene viser at vi fortsatt ligger under landsgjennomsnittet per innbygger over 80 år. En stadig større del av tjenesten gis til innbyggere under 80 år. Det vil framover bli vurdert å se om det er andre nøkkeltall som bedre beskriver disse tjenestene, og da særlig med tanke på sammenligning med andre kommuner.

Utviklingen i kostnadene til hjemmeboende og beboere i institusjon går i ønsket retning. Kostnadene til hjemmeboende øker, og dette er en ønsket og planlagt utvikling med satsing på hverdagsrehabilitering og hjemmetjenester.

Utviklingen i kommunens kostnadsnivå over tid viser en økning. Økningen kan forklares med utgangspunkt i følgende forhold:

- Utgifter til regionale samhandlingstiltak, intermediaære plasser og ø-hjelpssenger.
- I forbindelse med samhandlingsreformen og samarbeidet med spesialisthelsetjenesten har kommunen ansvar for utskrivningsklare somatiske pasienter. Reformen har således betydning for kostnadsnivået på planområdet.
- Et annet forhold som også påvirker kostnadsbildet er at pasienter fra sykehuset i dag skrives ut vesentlig raskere. Pasienter som kommunen må ta ansvar for pleie- og behandlingmessig er langt mer krevende, og krever mer komplisert og dyrere behandling enn tidligere.

Til tross for økningen i kostnadsnivået ligger vi under landsgjennomsnittet, årsaken kan være at vi har lavere personalkostnader som følge av lav andel høgskoleutdannet personell.

Andel plasser på skjermet enhet / tilrettelagte plasser for personer med demens har vært stabilt høyt i forhold til landet for øvrig.

STYRINGSKORT

For 2017 og framover har det vært arbeidet med å få fram nye indikatorer for å si noe om status og retning på det utviklings- og omstillingsarbeid sektoren er inne i. Dette er et arbeid som ikke er ferdigstilt, og det er foreløpig begrenset både med indikatorer og bakgrunnsdata.

Antall pasienter i hjemmetjenesten, med trygghetsalarm og hverdagsrehabilitering vil vise om vi får dreid tjenesten fra institusjon til hjemmetjenesten. Og i hvor høy grad vi klarer å ta i bruk nye arbeidsformer og velferdsteknologi.

Sammenlignet med andre kommuner har vi lav grunnbemanning. Vi har et mål om å komme høyere, og ønsker gjennom denne indikatoren å vise utviklingen på dette området.

Opphold i institusjon: Antall liggedøgn pr. innleggelse på korttidsplasser ligger høyt, og det arbeides for å få dette måltallet ned i tråd med ønsket om en utvikling i retning av mer aktive

sykehjemsplasser. Etter en omlegging av tildelingspraksisen på intermediært tilbudet, der kommunen fra 2017 disponerer én seng, tilstreber vi å følge opp våre mest pleietrengende pasienter der framfor å bemanne opp ved eget sykehjem. Dette vil gi en vesentlig økning i bruken av disse plassene.

Departementet krever at kommunene skal følge opp med ventelister for langtidsopphold, og vi har derfor innført en egen indikator på dette.

Antall døgn ferdigbehandlet på sykehus er et resultat av om vi greier å holde oppe kapasiteten på de ovennevnte plassene, og om vi har god nok kompetanse i hjemmetjenesten til å ta imot disse pasientene.

Antall klagesaker (og antall med medhold) sier noe om kvaliteten på tjenestetildelingen; om vedtakene er i tråd med lover, regelverk og kriterier, samt hvordan fylkesmannen vurderer klagesakene.

STYRINGSINDIKATORER	MÅL	STATUS
TJENESTEPERSPEKTIVET	2017	2017
Alt i alt hvor fornøyd er du med tjenesten du får *	4	4,9
Antall pasienter i hjemmetjenesten	375	330
Antall pasienter med trygghetsalarm	150	167
Antall pasienter med hverdagsrehabilitering	10	15
Grunnbemannning i sykehjem	0,62	0,62
Antall liggedøgn på korttidsplasser pr. innleggelse	17	9,5
Antall liggedøgn på interkommunale plasser:		
- KAD	60	21
- Gausdals seng på intermediær	350	193
Antall på venteliste for langtidsopphold	0	0
Antall døgn, utskrivningsklare pasienter på sykehus **	10	91
Antall klagesaker på tildeling av tjenester	6	1
- Herav med medhold	6	1
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET	2017	2017
Nærvær (%)	92	91,3

*) Svar fra pårørende til pasienter på sykehjem.

**) I tillegg er det kjøpt 74 liggedøgn fra Øyer kommune i samme periode.

Kommentarer:

Vi har som mål å vri tjenesten fra institusjon til hjemmebaserte tjenester og øke antall pasienter i hjemmetjenesten. I forbindelse med omstillingsarbeidet som ble igangsatt i høsten 2017 er dette satsingsområde. Antall pasienter i hjemmetjenesten er stabilt.

Trygghetsalarmene er under utvikling og vi har nå digitale alarmer med muligheter for flere funksjoner enn tidligere. Målet er at flere kan benytte seg av tilbudet, slik at de kan bo lengre

hjemme. 167 personer har i løpet av året vært tilknyttet trygghetsalarm, og dette er ca. halvparten av pasientene i hjemmetjenesten.

Hverdagsrehabilitering er i operativ fase og 15 pasienter har hatt dette tilbudet.

Tallene for grunnbemanning i sykehjem er stabil, da vi ikke kan ta ned antall sykehjemsplasser før tilstrekkelig kapasitet er bygd opp i hjemmetjenesten. Integrerte tjenester i Follebu/Østre opphørte medio november og bemanningsfaktoren er dermed ikke eksakt.

Korttidsplassene skal være aktive og oppholdene skal være av så kort varighet som mulig. Det har vært en stor nedgang oppholdenes lengde i løpet av året. I snitt har hver pasient hatt 3 opphold.

KAD-plassene i regionen er generelt lite benyttet, så også for Gausdal.

Den sengeplassen kommunen disponerer på intermediær brukes når vi har behov ut fra kompetanse og kapasitet. Norovirus på Lillehammer helsehus og sykehuset har ført til at senga er blitt benyttet mindre enn ønsket. Dette har igjen påvirket antall døgn vi har betalt for utskrivningsklare pasienter.

Nærværprosenten har gått opp i løpet av året og er også høyere enn i 2016. Vi jobber fortsatt aktivt med tilrettelegging og kartlegging av fraværsgrunn.

STATUS VEDR. FOKUS 2017

Omstilling 2017 <ul style="list-style-type: none">• Styrking av hjemmebaserte tjenester, for på sikt å kunne redusere antallet sykehjemsplasser.• Økt sirkulasjon på korttids- og langtids plasser.• Tverrfaglig samarbeid, hverdagsrehabilitering og forebygging.• Opprettholde fokus på et godt inkluderende faglig og sosialt arbeidsmiljø og øke nærværet.• God samhandling og kommunikasjon med pårørende/pasienter.• Ledelse; vurdere å skille fag og ledelse.• Vurdere endret organisering.• Utarbeide nye kriterier for tjenestetildeling.• Informere og skape tillit hos innbyggerne.	<p>Hjemmetjenesten ble egen seksjon, og medio november startet de opp med nye arbeidsplaner(turnus).</p> <p>Konkretisering av innholdet i ny modell er startet opp med punktene til venstre i fokus.</p> <p>Oppstart for ny organisering for enheten var 1. oktober.</p>
Faglighet og kvalitet <ul style="list-style-type: none">• Sikre økt fagkompetanse – høgskoleutdanning generelt.	<ul style="list-style-type: none">• Gjennomgang av strategisk kompetanseplan er ikke slutført. Vi har tilbud om stipend til høgskoleutdanning og pr dags dato er det én ansatt som mottar dette.

<ul style="list-style-type: none"> • Sikre spisskompetanse – rehabilitering/diabetes/kreft etc. • Innføre hverdagsrehabilitering som arbeidsform i tjenesten. • Øke bruken av trygghetsskapende teknologi og teknologi som øker brukernes mestring, frihet og sosiale deltakelse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Det tilbys kurs og evt videreutdanning til ansatte som har spesielt interesse innen ulike fagområder. • Prosjekt er i operativ fase og implementering pågår. • Vi har fått digitale trygghetsalarmer med brannvarsling. Alarmene gir muligheten for å koble til ytterligere trygghetsskapende teknologi.
<p>Pasientrettigheter og -sikkerhet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentasjon • Internkontroll 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuerlig fokus og opplæring. • Vi har system og fokus som følges opp sammen med tillitsvalgte, verneombud, seksjonsledere og avdelingssykepleiere.

ØKONOMI:

Planområdet hadde et mindreforbruk ved utgangen av året tilsvarende 0,7 mill. kr. Ved rapporteringen per andre tertial ble det anslått et merforbruk i størrelsesorden 1 mill. kr.

Kommunen hadde store utfordringer på starten av 2017 knyttet til omfattende hjemmetjenester (blant annet «hospital at home»-tjeneste) og et høyt sykefravær. Det var også en svært lang og tung influensaperiode først på året 2017 som medførte økte utgifter til overtid, ekstrahjelp, betaling for utskrivningsklare pasienter m.m.

Det ble et lavere press på tjenestene på høsten enn det som var tidligere på året, og dette resulterte også i et lavere sykefravær. Dette medførte at resultatet ble bedre enn antatt ved rapporteringen for andre tertial.

13 GENERELLE UTGIFTER OG INNTEKTER

OM PLANOMRÅDET

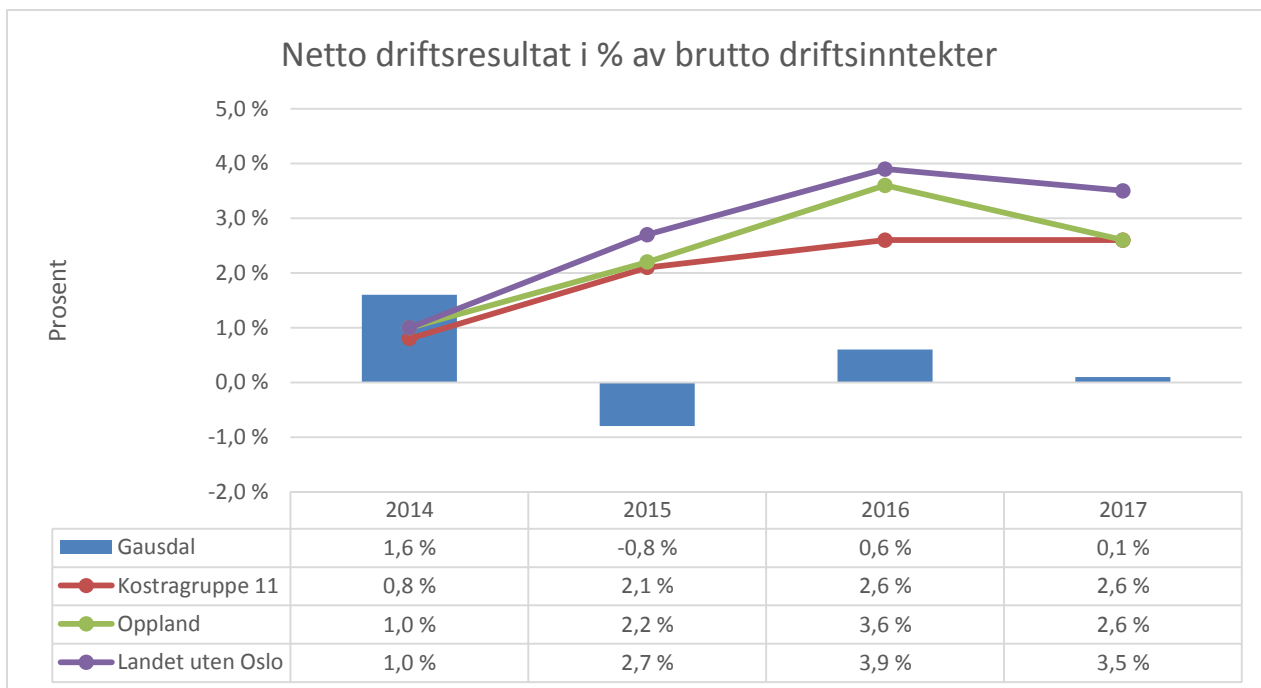
Planområdet omfatter inntekter fra skatt og rammetilskudd samt andre generelle statstilskudd. Her føres også rente- og avdragsutgifter samt renteinntekter fra likviditet og avkastning fra kraftsektoren. Generell bruk og avsetning til fond, driftsfinansiering av investeringer og bruk av tidligere års regnskapsmessige overskudd/inndekking av underskudd hører også hjemme her. Premieavvik pensjon føres her. Budsjettreserver som ikke er fordelt ut på de øvrige planområdene plasseres også her.

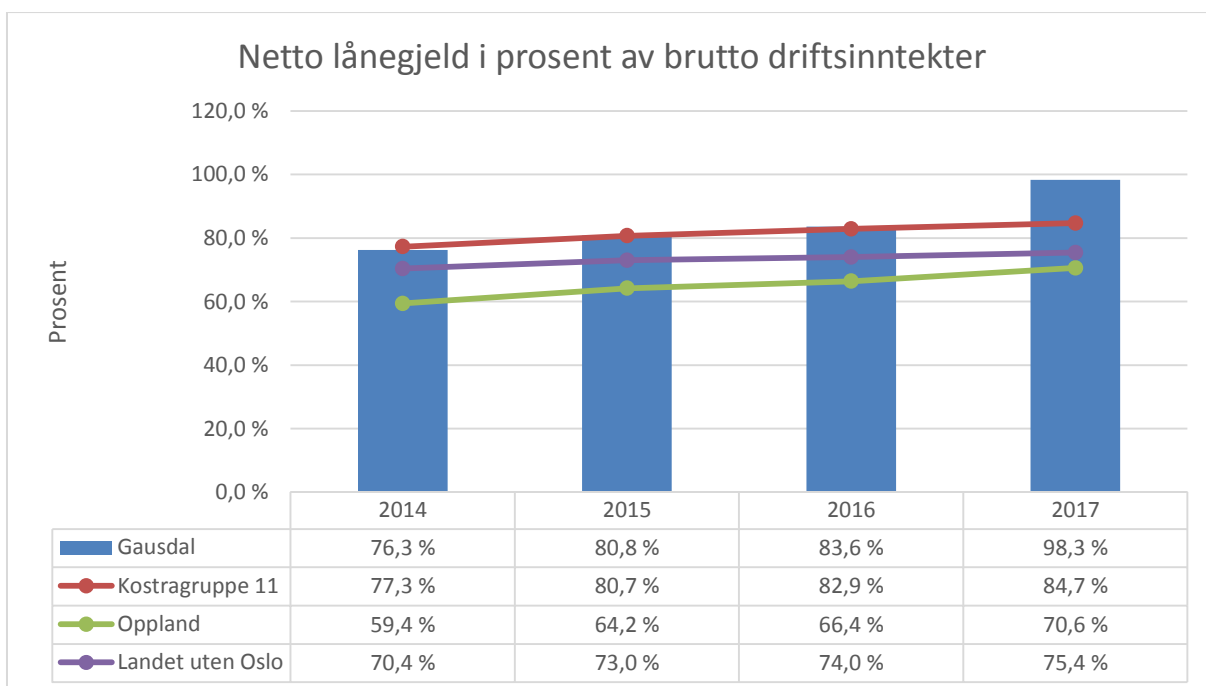
Bilde av Heggelia, som ble ferdigstilt høsten 2017. Heggelia er en omsorgsbolig for yngre innbyggere i Gausdal.

STATUS OG NØKKELTALL

KOSTRATALL / STATISTIKK 2017	Gausdal	Oppland	Gr. 11	Norge
Brutto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	-1,0	1,4	2,4	2,8
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	0,1	2,6	2,6	3,5
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	98,3	70,6	84,7	75,4
Arbeidskapital ex. Premieavvik i % av brutto driftsinntekter	26,9	24,4	15,9	20,7
UTVIKLINGEN FOR PLANOMRÅDET OVER TID	2014	2015	2016	2017
Brutto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	-0,7	-2,0	-0,7	-1,0
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,6	-0,8	0,6	0,1
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	76,3	80,8	83,6	98,3
Arbeidskapital ex. Premieavvik i % av brutto driftsinntekter	26,3	24,8	27,2	26,9

KOSTRA-tallene viser at kommunen har betydelig svakere resultat både når det gjelder brutto og netto driftsresultat enn de vi sammenligner oss med. Kommunens driftsutgifter er for høye i forhold til inntektsnivået. Anbefalt nivå på netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter er på ca. 1,75 %. Det innebærer at kommunens netto driftsresultat burde ha vært omtrent 8,7 mill. kr høyere i 2017.

Netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene er også på et høyt nivå i forhold til sammenlignbare kommuner. Det er som følge av de store og viktige investeringene som er foretatt de senere år.

Arbeidskapitalen hensyntatt premieavvik er derimot på et akseptabelt nivå. Dette er som følge av at kommunen fortsatt har et akseptabelt nivå på fond. Det er imidlertid vedtatt å bruke av disposisjonsfond for å saldere driften i 2018. Det vil legge press på kommunens likviditet.

STATUS

Lønnsoppgjøret i kommunesektoren kom i havn med en lønnsramme på 2,4 %. Det var avsatt tilstrekkelig med midler, det ble et mindreforbruk på 1 mill. kr sett opp mot budsjett.

Pensjon. Ved årets slutt viste det seg å bli et mindreforbruk tilsvarende 1,2 mill. kr. Anslått ved rapporteringen per 2. tertial var et merforbruk i størrelsesorden 2 mill. kr.

Eiendomsskatt. Arbeidet med retakseringen av eiendomsskattegrunnlaget kom godt i gang i 2017 (og ble ferdigstilt i februar 2018). Det ble på planområde 1 Administrative fellestjenester avsatt 3 mill. kr i budsjettet for 2017 til dette arbeidet (samt 0,5 mill. kr i 2018). Inntektene fra eiendomsskatt i 2017 ble 0,5 mill. kr lavere enn det som var budsjettet.

Skatt/inntektsutjevning ble 4,1 mill. kr høyere enn budsjettet. Ved utgangen av august var avviket 0,9 mill. kr høyere enn budsjett. Det var i hovedsak skatteinntekten (og inntektsutjevningen) i november og desember som ga disse merinntektene. En stor del av merinntekten knytter seg til positivt marginoppgjør og korrigerende fordelingsstall.

Korrigerende fordelingsstall framkom etter at ligningen for 2016 var endelig ferdig i oktober/november 2017. Det viste seg da at kommunen skulle få en større del av skatteinntektene enn det de foreløpige fordelingsnøkklene hadde lagt til grunn.

Hvert år må kommunen foreta avsetninger for å kunne håndtere utbetalinger av for mye innbetalt skatt fra skattyterne i forbindelse med at ligningen for privatpersoner blir klar. Et positivt marginoppgjør innebærer at kommunen har avsatt tilstrekkelig til denne bufferen, og får da «tilbake» de overskytende midlene.

Renter/Avdrag. Gausdal kommune benytter seg av minimumsavdrag i henhold til kommunelovens bestemmelser. Dette innebærer at kommunens avdrag skal fastsettes ut fra nivå på inngående balanse i 2017 når det gjelder lån til investeringer, verdien av kommunens anleggsmidler og årets avskrivninger. Det ble et positivt avvik på 0,2 mill. kr vedrørende dette. Når det gjelder netto renter på lån, bankinnskudd og rentekompensasjonstilskudd, ble dette 0,5 mill. kr høyere enn budsjettet.

Integreringstilskudd flyktninger ble 3,5 mill. kr høyere enn budsjettet. Tilsvarende beløp ble avsatt kommunens flyktningefond for å dekke opp økte utgifter.

Inntekter fra kraftsektoren ble 0,2 mill. kr høyere enn budsjettet.

Resultatmål økonomiperspektivet:

ØKONOMIPERSPEKTIVET	Mål	Status
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	-4,2 %	0,1 %
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	119 %	104,5 %

*) Dette er tall for kommunekassen. Det vil si at tall fra kommunekonsern ikke er benyttet. I kommunekonsern inngår kommunens eget regnskap (benevnt kommunekassen) og regnskap for kommunens interkommunale selskaper (IKS). Kommunale foretak hadde også inngått her, men Gausdal kommune har ikke organisert deler av virksomheten i kommunale foretak.

Netto driftsresultat ble betydelig bedre enn budsjettet. Dette som følge av at kommunen fikk høyere inntekter enn budsjettet (blant annet som følge av en god skatteinngang) og at driftsutgiftene ikke økte så mye som først antatt.

Netto lånegjeld er også lavere enn budsjettet. Det er som følge av forsinkelser i investeringene i forhold til opprinnelig framdrift.